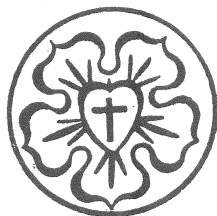

OROSHÁZI

HARANGSZÓ

1998. pünkösdje

V. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

INGYENES

Ő sem hitte volna...

Vasárnap hajnal volt, s bosszantotta, hogy nem tud még aludni. Csak forgolódott az ágyában, és mérgesen gondolt a hétfő reggelre, bezzeg akkor majd tudna... A felkelő nap fényével együtt növekedett érthetetlen nyugtalansága. Valami vibrált az idegeiben. Elmúlt a reggelizés ideje is, sem a cigaretta, sem a kávé nem enyhített bosszúságán, ingerültségén. Ki és bekapcsolta a TV-t, kedvenc regénye sem kötötte le, 5 percig sem tudott egy helyben megülni. Családtagjai is idegesítették pusztja jelenlétükkel, elhatározta, hogy sétálni megy. Az utcán alig egy-két autó, néhány gyalogos. Bosszúsán baktatott az orra után, s érthetetlen nyugtalanságán töprengett. Nyugtatót kellene szednem - gondolta, és a patika felé vette az útját, hátha az ügyeletes kisasszony kisegíti. S szinte lelki kómában rakta egymás után a lábait.

Felnézett és nagyon megdöbben. Egy templom nyitott ajtajának látványa tárult elé. Ez látvány volt: soha életében nem volt még templomban. A szülei olykor közömbösen, olykor gúnyolódva, olykor ellenségesen szóltak - ha egyáltalán szólásra méltatták - az "ilyen izé-dolgokról"... Templom, egyház, papok, hívők, vallás, Biblia, bűn és hasonlók - sosem volt témájuk. Közben többen is elmentek mellette, ünnepélyes öltözékű templomjárók. Nahát, még ilyesmi is van? - s tovább akart sietni a patika felé.

Miért ne néznél be, ha már itt vagy? Nincs nekem ott helyem... kezdődött benne egy párbeszéd. De kivel? - ötlött fel benne a zavarodott kérdés. A kíváncsiság mégiscsak erőt vett rajta, belépett. Meglepte a világosság, a tisztaság és az egyszerűség. Furcsa kabátban egy ember - hangosan beszélt, de tagoltan és világosan, és meglepő lelkesedéssel, mint akit fűt, tüzel valami. Egyre jobban figyelte rá, s váratlan dolog történt, ő sem hitte volna. Hirtelen a furcsa kabátos férfi (később megtudta: Luther kabát) egy ilyen szónoki fordulattal élt Isten szeretetéről és békességéről szólva, hogy "neked is, neked is, neked is - és még neked is ott a hátsó

padban..." S mondta tovább. Ő pedig ott a hátsó padban csak azt hallotta ezután, hogy "jőjj kövess engem..." A történet folytatódik tovább, sokkal tovább és ma is tart, de már az Úr Jézus Krisztusban... Hát ő sem hitte volna...

Ez is pünkösd történet! Az első tanítványok élménysorozatát három szóval fejezem ki: 1. megrázkódtatás, 2. megújulás és 3. megerősödés. Ez a HÁROM "M"!

1. Megrázkódtatás: letartóztatástól a mennybemenetelig! Látni az elfogatást, a kín- és kereszthalált, majd mégis ott áll előttünk, él, de másképpen.... Ajtón át érkezte miatt lélegzetük is elakad, s végre mire megszoknák ezt a furcsa közlekedést, a 40. napon eltűnik a szemük élő és ott maradnak egyedül... nagy megrázkódtatás.

2. Megújulás: Jézus lényében, létében nem is kételkedtek ök, s a régebbi emlékek is szépek, ahogy elkezdődött a halászással, s történt sok minden, de mindez csak egyre halványuló emlék maradna, ha valami váratlan és megmagyarázhatatlan esemény nem történik. Olyan, mint a szél zúgása, s olyasmi, mint a lángnyelvek - és mozdulniuk kell a zárt ajtó mögül és hangosan szólni kell a Megfeszített és Feltámadott Úrról, függetlenül attól, hogy majd ki és hogyan fogadja. Ki kell mondani: Jézus a Krisztus!

3. Megerősödés: mert messze kell menni, hiszen ennek a hírnek az egész világot be kell járnia, hogy minden szívhez eljusson a jó hír: Jézus Krisztus a Megváltónk, aki hív ma is, a kedves Olvasót is: jőjj, kövess engem! Lehet, hogy a "hátsó padban" szólít meg! A nyugtalanság, a 'nem találok a helyem' annak a jele, hogy Ő/Lélek kezdeményez. Nem idegcsillapító kell, hanem az Ő élő igéje!

Ribár János
lelkész

Váradalmak 2000 körül az ige fényében

A cikk témája időszerűbb, mint korábban bármikor. Nem csak azért, mert a második ezredforduló küszöbén állunk. Sőt, témánk szempontjából a Kr.u. 2000. esztendő egészen másképpen érdekes, mint ahogy azt először gondolnánk.

Az igazán fontos dolgokkal kapcsolatban Isten nem hagy minket bizonytalanságban, így van ez a jelen világ végének várásával (amely egyben új kezdet) kapcsolatban is. Mindazt, amit itt és most tudunk szabad és kell, elmondja számunkra az Ő igéjében. Amit még elrejt előlünk, azt féltő szeretetből rejtja el:

Jn. 16.12-13

“Még sok mindent kellene mondanom nektek, de most nem tudjátok elviselni: amikor azonban eljön ő, az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra; mert nem önmagától szól, hanem azokat mondja, amiket hall, és az eljövendő dolgokat is kijelenti nektek.”

1. Azon lehet vitatkozni az egyházban, hogy mikor jön el Jézus, azon nem, hogy eljön!

2. 2000. év? Vagy előtte, vagy utána! Nem ez a lényeges. Nem arra kell az egyháznak (lásd: gyülekezet, mint hívők közössége) válaszolnia, hogy a 2000. évvel kapcsolatos várakozásokkal kapcsolatban nyilatkozzon, hiszen erre válaszolni ő sem tud. - “Sem a napot, sem az órát nem ismeritek!” - Nem helyes tehát, ha beállunk a cinikus világi nevetők és viccelődők sorába akik “ezt mondják: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva.” (2 Pét. 3.4); akik egy vállrándítással elintézik a kérdést, és mint pszichés jelenséget egyszerűen “leírják” azt.

3. A helyes kérdésfeltevés és cselekedet tehát nem a 2000. év és a váradalmak összefüggéseinek a vizsgálata, hanem annak a vizsgálata, hogy a jelenlegi helyzet tünetei - jelenségei/jelei - megfelelnek-e a Szentírás által vázolt előjeleknek; vagy másképpen megfogalmazva az elhangzottakat:

a jelenségek értelmezhetőek-e a Szentírás által leírt előjelekként?

4. A fő kérdés ugyanis nem a 2000. év körül kell hogy legyen számunkra, hanem az Úr Jézus visszajövetele körül!

A hangsúly tehát nem az évszámon, hanem a jeleken/jelenségeken van! Találón fejezi ki Ördög Endre bakonyszentlászlói lelkész rövid megjegyzése: “Ha 1880-at írnának, akkor is fel kellene figyelni az eseményekre!” Tehát nem az évszámot vizsgálom, hanem az eseményeket - írjanak bár akármilyen évszámot.

Sokan mondják a keresztyének közül: “Nekünk nem ezzel kell foglalkozni! Hinni kell Krisztusban és akkor akár eljön, akár nem, biztosan üdvözülünk!

Az állítás utóbbi felét csak igenelni tudjuk, ám épp a legfőbb tekintélyt, üdvösségünk szerzőjét vennék semmibe, ha az Ő figyelmeztető szavát - az eljövételét megelőző jelek/jelenségek feltűnését - figyelmen kívül hagynánk és a tájékozódást segítő, hitet erősítő előjelek meglátása elől homokba dugnánk a fejünket és szántszándékkal tennénk magunkat vakká, megfosztva magunkat Krisztus segítségétől.

“Ti azonban, amikor ezeket meglátjátok, tudjátok... ”Nekünk szól. “Emeljétek fel a fejeteket...”

Mindezekből egyenesen következik, hogy szabad és szükséges ezekkel a dolgokkal kapcsolatban útmutatást keresnünk Isten igéjében. Ugyanakkor nagyon óvatosan és tárgyilagosan kell ezt tennünk, hiszen éppen a “világvége-hangulat”, egyes szekták túlfűtött képzelgése miatt könnyen elragadják az embert az ellenőrizetlen föltevések.

Sajnos sokan vannak, akik ezeket a kérdéseket saját gondolataik, elképzeléseik, váradalmaik alapján közelítik meg, sőt úgy vonnak le messzemenő következtetéseket, hogy azokat egyáltalán nem mérik le Isten igéjén. Példa erre az Úr Jézus visszajövetelének dátuma szerint való megjelölése, holott azt a napot és órát azonban nem tudhatjuk. Az ilyen és ehhez hasonló emberi

tülkapások nagy kárt okoznak, hiszen tompítják fogékonyságunkat annak meglátására és komolyan vételére, amit viszont elmond nekünk Urunk.

Ennek több súlyos következménye is lett:

1. Egyrészt hittelenné vált a Szentírásról való tájékozódás

2. Ennek következtében bizonytalanná vált maga a Szentírás szavainak komolyan vett értelmezése.

3. Oktalan rajongónak lett tekintve mindenki, aki a kor eseményei és a Szentírás igéi között összefüggést vélte fedezni.

4. Az emberek teljesen elfordultak a Szentírástól

5. A Biblia igéinek beteljesülése - pl. Krisztus Urunk visszajövetele és az azt megelőző események megvalósulása, megjelenése - az örök jövőbe tolódott

6. Kialakult az a "modern" álláspont, amely szerint: "a mindenkori jelenkor sosem lehet **az a bizonyos kor**, amely ezeket az eseményeket megelőzi."

7. Ennek következtében az emberek Isten igéje, közelebbről Isten igéje figyelmeztető, figyelemfelkeltő és eligazító világossága nélkül élökké lettek.

Azt, ha valaki a Krisztus visszajöveteléről beszél - az idő közelségére utaló jeleket számon tartja és komolyan veszi -, hovatovább szektás gondolkodásnak, túlfűtött apokaliptikus rajongásnak tartják sokan, még teológusok is! S valóban minden kétséget kizáróan az is, ha hitünk-életünk középpontjáról: a mi Urunkról, Megváltónkról eltereli gondolatainkat, és hitbeli tájékozódást máshol keresünk. De nem szabad komolytalanul vennünk - fölényes mosollyal félresöpörni - azt, amit hitünk-életünk szíve közepe, az Úr Jézus Krisztus a legnagyobb komolysággal mondott szerető figyelmeztetésként az Ő visszajövetelére várakozó mindenkori tanítványoknak; elmondva, mely történések/események szolgálnak jelül és támpontul arra vonatkozólag: az idő közel!

Hanvay László lelkész
Kovács László lelkész

TISZTA VIZET A POHÁRBA!

SZENTLÉLEK vagy SZENT SZELLEM?

Mai témánkat egy kedves testvérrel való beszélgetés vetette elő, aki elmondta, hogy vonaton utazva beszélgetésbe elegyedett egy utastársával, vallási, hitbeli kérdések kerültek elő. Megrökönyödött, amikor a beszélgető partner ismételen is használta a Szellem, Szent Szellem szót. Először úgy gondolta, hogy talán egy spiritizta emberrel akadt össze, de később tisztázódott, hogy az a másik is ugyanabban a Krisztusban hisz. Hogyan lehetséges, hogy ugyanazt a valóságot ennyire ellentétes tartalmú szavakkal jelölik meg a keresztyének különböző csoportjai? - kérdezte a testvérem.

Bizonyára föltűnt már olvasóinknak is, hogy bizonyos egyházi kiadók könyveikben a Szent Lélek helyett a Szent Szellem kifejezést használják. Némelyik könyv bevezetésében meg is magyarázza a fordító ezt a szóhasználatot. Lássunk egy ilyen magyarázatot az Evangéliumi Kiadó "Bibliai Szimbólumok" c. könyvéből:

"A harmadik isteni személyt Szent Szellemnek irtuk, szemben az eddigi megszokott Szentlélekkel. Isten ugyanis Szellem (héberül: ruach - görögül: pneuma). A lélek (héberül: nefes - görögül psziché) szó nem helyén való használata nemcsak zavart okoz, hanem akadályozza a Szentírás mélyebb és igazabb megértését, valamint elhomályosítja a Biblia helyes értelmét. A szellem szó használata megegyezik a Biblia eredeti - héber és görög - nyelveivel."

Nem kívánjuk lapunk olvasóit magasröptű teológiai fejtegetésekkel untatni. **Valójában nem is teológiai, hanem nyelvi, fordítási kérdésről van szó.** A "szellem" szót hallva minden magyar embernek a kísértet, a szellemidézés, vagy éppen a szellemi vetélkedő jut az eszébe. Nem szerencsés sok évszázados, a Károly Bibliában is alkalmazott, mindenki számára egyértelmű kifejezéseket teológiai helyesbítés címén leváltani. Nem célravezető a leterhelt "szellem" szóval helyettesíteni a tisztán csengő "lélek" szót. Éppen ez okoz zavart sokak számára, - illetve ne okozzon! Értsük jól, bármelyik kifejezést is használja egy kiadvány. Kérjük a Szentlélek vezetését, hogy az Ige szellemében éljük meg keresztyén hitünket, és ne szavakon rágódjunk, mert a "betű megöl, a Lélek megelevenít".

Győri Gábor
lelkész

MI MINDIG BÚCSÚZUNK... ÉS MÉGIS MARADUNK!

Miért? - kérdezik sokan, miért megy tovább a lelkész egy másik gyülekezetbe? Talán csalódott és többet, jobbat remél az új helyen? Talán nem kapott elég szeretetet, vagy eredménytelennek érzi szolgálatát? Esetlen a gyerekek továbbtanulása miatt célszerű a fővárosba kerülni?

Miért? - kérdezem én is, és arra gondolok, hogy lelkész elődöm és névrokonom, Győry Vilmos, életének Orosházán töltött legboldogabb tizenégy éve után, elfogadva a pesti gyülekezet meghívását, eltávozott kedves gyülekezetéből...

Miért? Reményik soraival próbálom megragadni az érthetlent:

MI MINDIG BÚCSÚZUNK

Mondom néktek: mi mindig búcsúzunk.

*Az éjtől reggel, a nappaltól este,
A színektől, ha szürke por belepte,
A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
A hangtól, mikor csendbe halkul el,
Minden szótól, mit kimond a szánk,
Minden mosolytól, mely sugárzott ránk,
Minden sebtől, mely fáj és égetett,
Minden képtől, mely belénk mélyedett,
Az álmainktól, mik nem teljesültek,
Lángjainktól, mik lassan kihültek,
A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
A kemény rögtől, min megállt a lábunk.*

*Mert nincs napkelte kettő, ugyanaz,
Mert minden csönd más, - minden könny, - vigasz,
Elfut a perc, az örök Idő várja,
Lelkiünk, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk se fáj.
Hidegen hagy az elhagyott táj, -
Hogy eltemették: róla nem tudunk.
És mégis mondom néktek:
Valamitől mi mindig búcsúzunk.*

Először 1979-ben kellett búcsúznom szülőfalum, Nagytarcsa kedves gyülekezetétől. Messze kerültünk az otthontól, szeretteinktől, de új otthonra leltünk, új testvéreket kaptunk, és az előzőeket sem veszítettük el. Megtapasztaltuk az Úr Jézus ígérését:

"Aki elhagyja házat, vagy testvéreit, atyját vagy anyját, gyermekeit, vagy földjét az én nevemért, sokszorosát kapja..." (Mt 19,29)

1987-ben ismét búcsúznunk kellett. Nagyon áldott, boldog nyolc év után az iharosberényiek kérdezték: *miért?* A válasz ez volt: mert véget ért a küldetésem, az egyház Ura egy másik gyülekezetben bízott meg szolgálattal.

Most újra eljött a búcsúzás és a kérdés ideje: *Miért?* A válasz ma is ugyanaz. A rendszerváltás képlékeny időszakában az alapozás, az ültetés feladatát kellett elvégeznem, akkori lelkésztársaimmal együtt. Erre az időszakra esik a hittanórák újraindítása a városnak szinte minden iskolájában, ekkor kezdődött az egyházi óvoda és iskola szervezése, és az ifjúsági, zenei munka is új lendületet kapott az új lehetőségek között. Az egykori egyházi ingatlanok visszaigénylésének reményteljes időszaka volt

ez, sok türelmet igénylő tárgyalásokkal. Éreztük, hogy Istentől kapott "kairosz", kiemelten jelentős kor az, amiben élünk. Ez a korszak - úgy tűnik - lezárult. Pál tapasztalata az enyém is: "Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést Isten adta" (1.Kor 3,6.) Az ültetést most az öntözés követi, és erre Isten új munkásokat hív el. Jól tudom, hogy "az sem számít, aki ültet, az sem aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja." Így tehát a búcsúzás és újratelezés missziói küldetésünk velejárója. Pál apostolnak sok gyülekezte volt: az egyikről búcsúzott, a másikhoz érkezett, de mégis mindig ugyanannak a Krisztusnak az egyházában maradt.

Azt mondják, a búcsúzás szomorú dolog. Igen, van bennem is valami nosztalgiába hajló szomorúság, de én nem táplálom magamban ezt az érzést. Sokkal inkább a hálás örömet szeretném kifejezésre juttatni. Van okom - és remélem, a gyülekezetnek is - a hálára! Isten gazdagon megáldotta érdemtelen és gyarló szolgálatomat. **Ha mindent megtettem volna is, csak haszontalan szolga lennék, hiszen a kötelességemet tettem, de milyen messze vagyok a "minden"-től!** Amikor most felidézem az emlékeket, csak Istennek tulajdonítok mindent, ami jó volt. Hálás vagyok a legkisebbekért! A legnagyobb ajándékot a gyerekek között végzett munkában kaptam. Az első óvodai hittanóra varázsa, a Sámuel Csoporttal együtt átélt boldog percek, az iskolánkért való aggódó-reménykedő, imádkozó-cselekvő küzdelem, az ifjúság körében töltött oldott és vívódó alkalmak... - a minden értelmet meghaladó, soha meg nem érdemelt Isteni Szeretet ajándékai számomra. Hálátelt szívvel gondolok azokra a kedves testvérekre, munkatársakra, akiket Isten azért állított mellém, hogy lelket öntsenek belém, ha elcsüggedtem, vagy éppen bölcsességre intsenek, ha túl magabiztosan jártam utamon. Hiszem, hogy több marad, mint halványuló emlék az itt töltött tizenegy év, nem tűnnek el lelkemből a kedves arcok, drága testvérek. Isten ajándékai ugyanis hosszú távra, az örök életre szólnak. *Miért?* - kérdezhetjük, de ne az okot, hanem a célt keressük! Ne csak a múlt, hanem sokkal inkább a jövő felé tekintünk. Lássuk meg az Egyház Urának gyarló emberek által, és gyarló emberek ellenére végzett munkáját. Őt lássuk fontosnak!

Ezek után hadd költsem tovább Reményik versét, a saját vallomásként:

*Én mondom néktek: mi búcsúva maradunk,
Bármerre visz az út, mégsem távolodunk,
Mindenütt otthagytuk szívünk egy szeletét,
S elvisszük magunkkal sokak szeretetét.
Érkezünk, maradunk, búcsúzunk, távozzunk,
Mindenütt összeköt, ki örök - Krisztusunk!*

Győri Gábor
lelkész

Szigethy János lelkész és Kovács Timóteus tanító emlékkövének avatásán elhangzott beszéd

(1998. április 25-én)

Tisztelt Evangélikus Gyülekezet! Kedves Szülők, Keresztszülők, Konfirmandusok!

Talán beszédem szubjektív indításának tűnik, valóban örültem, mikor néhány napja megtudtam, hogy az idei két emlékkő avatására a mai konfirmációi vizsga után kerül sor. Tudom, öröm és felelősség szólni a gyülekezet konfirmadusai előtt, hiszen a felnőttek mellett ők e rendkívül gazdag múlttal és élő jelennel megáldott orosházi evangélikus egyház eddigi 254 évének örökösei. Mindannak örökösei, amellyel Isten végigvezette ezt a gyülekezetet e viharos történelmi időszakon. Az orosházi evangélikusságot sok veszedelem fenyegette a település 1744. április 24-i megalapítása óta. Nemcsak a második világháborút követően, hanem a kezdetek utáni első évtizedekben, mikor e két emlékkövön szereplő Szigethy János lelkész és Kovács Timóteus tanító éltek. Az evangélikusoknak állandó készültséget jelentett a katolikus Habsburgokkal való szembenállás, ami ma már történelem. Igazuk lehet azoknak, akik azt mondják, hogy a protestánsok múlt század eleji hazafisága azonos a Magyarország szabadságáért és nemzeti felemelkedéséért folytatott küzdelemmel. Bizonyára nem véletlen, hogy 1848/49-es forradalmunk és szabadságharcunk több vezetője, így Kossuth Lajos és Petőfi Sándor is evangélikusok voltak. Minden korszakban kellettek és voltak is olyan lelkészek és tanítók Orosházán is, akik hittek abban, hogy a helyi evangélikusság megmarad.

Évente ilyen késői tiszteletadásra jövünk össze a templom kertjében és megállunk azok emléke előtt, akik pontosan ezen a helyen, a templomban és a templomot környező iskolákban töltötték el életük nagy részét, akik itt hirdették Isten igéjét, itt tanították a rájuk bízott tanulókat írni, olvasni, számolni, nevelték a hitre, a becsületes életre. 1994-ben, Orosháza újjátelepülésének 250. évfordulóján először az alapítók emlékét őrző márványobeliszket helyeztük el, majd évenként egy-egy lelkész (Horváth András, Szimonidesz János, Ágoston István) és tanító (Dénes Sándor, Folkusházy László, Skolka Sámuel) az, akiknek emlékére köveket állítottunk egyházi

emlékparkunkban. Mindnyájan olyan emberek, akik tekintélyes vezetői voltak az itt élőknek, együtt tartották az orosháziakat.

Mit kell tudnunk a mai egyik emlékkövön szereplő Szigethy Jánosról? - 1817-ben 40 éves korában érkezett Orosházára Ágoston István utódként a munkában megfáradt templomépítő Szimonidesz János mellé. Fő feladata volt, hogy az evangélikus iskolák tantervét reformálja, értett ehhez, hiszen előző állomáshelyein: Rozsnyón, Tapolcán, Acsán jelentős pedagógiai gyakorlatra is szert tett. Neve szerepel az 1818-ban elhelyezett nagy harangon, ami 180 év után is a toronyban van. Tudnunk kell azt is, hogy már Szimonidesz János halála után, Szigethy János és Mikolay István lelkészisége idején épült fel a templom déli szárnya 1830-ban. Még ilyen rövid beszédben is megemlíthetjük, hogy minden bizonnyal jól képzett, kivételes tehetségű ember lehetett, 1819-ben csak ő fizette elő a Tudományos Gyűjteményt Orosházáról.

A lelkésznek mindennapi feladatai közé tartozott az iskolák ellenőrzése, a tehetséggondozás is. Szigethy János nagytiszteletű úr ismerte az akkor 8000 lelkes falu apraját-nagyját, s mivel neki nem adatott meg, hogy családja legyen, így minden idejét a gyülekezetnek szentelhette. A vasárnap délelőtti prédikáció után az iskolásokkal foglalkozott, az ő értelműkhöz igazodva magyarázta el és beszélte meg velük az arra a napra rendelt szent ígét. Itt tűnt fel neki a kis Székács Jóska - aki később tudós püspök lett és Orosháza egyik legjelesebb fia - még 1817-18-ban, második-harmadikos korában bátor és okos feleleteivel, logikus gondolkodásával. Aztán negyedik volt, mikor az év végi templomi vizsgán zsúfolt padosorok előtt sikeresen adta elő a beköszöntőt. Szigethy lelkész a jelen lévő apának, a törekvő tímármesternek gratulált, egyúttal igyekezett rávenni, taníttassa a fiát. Abban az időben egyáltalán nem volt természetes a továbbtanulás, csak a kötelező négy elemi iskolát járatták ki Orosházán. Aztán a gyerekek beálltak a családi gazdaságba dolgozni, vagy mesterséget tanultak, a szegényebbek kénytelenek voltak más szolgálatába szegődni. A kis Székács Józseffel is elindult a lovas kocsis Gyulára, ahol apja akaratának megfelelően

tímár inas lett volna belőle. S itt jön ismét az emlékkőre írt Szigethy János szerepe. A falu szélén összetalálkozott a Székácsot vivő lovas kocsival és addig kérlelte az apát, míg az visszafordította a lovakat. Így Szigethynek köszönhetően Székács a mezőberényi gimnázium diákja lett, s később a legnagyobb egyházi tisztséget is viselte evangélikus püspökként. De Szigethy János később is figyelte tehetséges orosházi tanítványának sorsát, a soproni főiskolára is ő adott neki ajánlólevelet.

A másik emlékkő Kovács Timóteus tanító emlékét őrzi ezután. Neve, mint jeles orosházi evangélikus tanítóé több kiadványban előfordult az utóbbi évtizedekben is, portréjának felvázolására azonban nem akadt eddig vállalkozó. Az utóbbi hónapokban az egyházi levéltárban sikerült róla összeszedgetni néhány apró adalékot. Régi iratokból kiderült, hogy 1788-ban született a Torontál megyei Tót-Aradácon, apja Kovács Pál, anyja Laitner Zsuzsanna volt. Hogy miért adták neki a ritka bibliai Timóteus nevet, nem tudjuk. Elemi iskoláit Nagybecskerekben kezdte, majd szüleinek Orosházára költözése után itt folytatta. Innen egy hatalmas ugrást téve egészen a szászországi Chemnitz városáig jutott, ahol a grammatikai osztályokat végezte el, majd Pozsonyban fejezte be tanulmányait. Ezután Szakolcára ment tanítani. 1813-ban hívták meg Orosházára, időközben feleségül vette Basilides Johannát. 1818-ban az orosházaiak által alapított Fazekasvarsándra választották meg. Három év múlva azonban véglegesen visszajött Orosházára, 1857-ben bekövetkezett haláláig nem is mozdult el településünkről. Egy 1845-ös jegyzőkönyv szerint Tudós Kovács Timóteus úrra a kisebb fiúgyermekek tanítása hárult és ugyanakkor feladatuk kapta az egyház vezetésétől, hogy dolgozza ki a tanítás új rendszerét. Valóban történelmi időket élt át, összesen 41 évet tanított Orosházán, "gazdag érdemű tanító"-nak említik az 1800-as évek jegyzőkönyvei. Mikor meghalt, fia Kovács János tanító lépett apja örökébe.

Most a hetedik és a nyolcadik emlékkő avatásakor rövid időre a múltba tekintettünk, egyúttal kérjük Istent, adjon erőt egyházunk és orosházi gyülekezetünk építéséhez!

Koszorús Oszkár

Évforduló

"Először lépek oltárodhoz..." Templomunk széles boltívei alatt lebegve száll fel a konfirmandusok éneke. Ott állnak talpig fehérben, csillogó szemmel és amíg nézem őket, emlékek ébrednek bennem.

Alig pár hete velük voltam a nagyvelegi táborozáson, közel kerültek hozzám, talán ezért is érzek különös meghatottságot. Ezért is, de más okom is van rá.

Visszapereg előttem a múltó idő és magamat - magunkat látom ugyanott, fehér ünneplőben, újra érzem a bűnbánat szorongását és a szent elhatározást, ahogyan szívembe zártam az intő szavakat: "... eredd el és többé ne vétkezzél!" Éppen 50 éve!!

Szívünkbe zártuk és nem tudtuk mennyi kísértés, mennyi kudarc, mennyi bukás vár ránk életünkben, milyen nehéz megküzdni a belső ellenséggel és a kívül támadó gonosszal. Azokkal, akik a lelket ölik meg.

Még nem sejtettük, milyen tragikus, keserves évtizedek következnek népünkre, hogy emberek tömegei veszítik - dobják el hitüket és a hit és erkölcs nélkül felnövő nemzedék a vesztébe rohan. Sivárrá, embertelenné vált körülöttünk a világ. Féltő, hogy nincs kiút!

Mégsem szabad elveszítenünk bizodalmonkat! Mégis felcsillan és "csak úgy, magától éled a remény!", van ébredés, lesz megújulás.

Itt és sok-sok gyülekezetben ma is elindulnak konfirmandusaink. Reméljük, évről évre többen lesznek. Reméljük, szívükben őrzik fogadalmukat. A kegyelem Istene erősítse meg őket, erősítsen meg minket a hitben; adja meg, hogy lehessünk "a világ világossága" és adjon békességet a sokat szenvedett, eldurvult, mégis megnyugvásért sóvárgó emberiségnek!

Fürst Enikő

Mindeddig megsegített az Úr! 1 Sám 7,12

Nyolc hónap az Orosházi Evangélikus Egyházközségben

Amikor legelőször írtam a Harangszóba, rövid pályafutásom ismertetésével bemutatkoztam a Kedves Olvasóknak. A szubjektív hangvétel a mostani cikkben folytatódik: arról szeretnék beszámolni, miként is tekintek az Orosházán eltöltött nyolc hónapra.

Mint már említettem, nem választottam ezt a gyülekezetet. Hiszem, hogy ez az Úr döntése volt, hogy idejöttem. De elhatározását mégsem teherként rakta rám, ahogy ezt talán sokan gondolhatnák. Már az első héten rádöbbenem, milyen jó hogy itt lehetek. Sok új arcot kellett elraktároznom, és több új helyzetbe kellett beleszoknom. De mindkettő örömmel töltött el. Persze a tanulgatás még ma sem ért véget: lassacskán meg kell próbálnom az ismerős nevekhez a megfelelő személyeket hozzárendelni...

Az első benyomások általában döntő jelentőségűek: számomra nem csupán a város volt megnyerő, de a benne lakók is kedvesnek, és a gyülekezetben rám háruló feladatok is érdekesnek bizonyultak, s a nem lelkeszi munkatársak odaadó tevékenysége is lenyűgözőtt.

Hálás vagyok legközelebbi kollégáimnak, a három férfi lelkésznek, hogy toleránsak irányomban. Tudott dolog, hogy a kezdeti lépések sehol sem egyszerűek: és az egyetemről kikerülve a gyakorlati tudásom - tapasztalatom némi kívánnivalót hagyott maga után. A helyi viszonyokat, szokásokat is meg kellett ismernem, amiben rengeteg segítséget kaptam tőlük. Azt is meg kell említeni, hogy az én temperamentumom más, amit pedig nekik kellett megszokniuk.

Bevallom, a lelkeszi szolgálatot sokkal szürkébbnek képzeltem el, és már az első hetekben ámulatba ejtett az a sokszínűség, amivel konfrontálódtam. Nagyon boldog voltam, amikor rádöbbenem, milyen szép dolgot bízott rám az Úr azzal, hogy Őt hirdethetem. Sosem unatkozom, és ez számomra nagyon fontos. Szeretem, ha van tennivaló, és értékesnek érezhetem magam, de ennél sokkal lényegesebb az, ha hozzájárulhatok valamivel mások öröméhez. Ezt pedig naponta tapasztalom. Ha csak röviden is beszélgetek valakivel, vagy ha az életünkkel, hitünkkel kapcsolatos kérdésekre választ találunk - az már sikernek könyvelhető el!

Aki termelőtevékenységet folytat, vagy nevelőmunkát végez, az látja értelmét annak, amit naponta csinál: van következménye a fáradozásnak. Bár a kívülállók úgy vélekedhetnek, hogy a lelkész esetében nem lehet látni az eredményt, én mégis vallom Pál apostollal együtt, hogy fáradozásunk nem hiábavaló az Úrban! (1 Kor 15,58) Szolgálatom minden egyes területén sorakoznak erre a bizonyítékok!

A hitoktatást több szinten végzem. Tanítványaim között vannak óvodások, kisiskolások és gimnazisták is. A város öt óvodájába járok hetente, s az apróságokon lehet látni, hogy nem egyszerűen iskolaérett kis emberekké formálódnak, hanem van szemük és érzékük a jóra, tudnak köszönettel nézni önmagukra és a teremtett világra, a másik emberrel - társaikkal - szemben tudatosabban törekednek a pozitív irányultságra. És bizony fontos is őket imádságra és az Isten dicsőítő énekekre, az Úr Jézus életére megtanítani. Először is, mert amit most elsajátítanak, az döntő a későbbiek során. Másodsor pedig: pontosan emiatt gazdagabb, kiteljesedtebb és felelősségteljesebb életet fognak élni, mivel tudják, Kinek köszönhetik azt, és hogy Jézus szeretete őket is arra biztatja, hogy hasonlóképpen cselekedjenek egymással. Természetesen

ugyanaz áll az egyházi iskola céljai között, ahol ugyancsak sok öröm ér. Igaz, itt nehéz helyzetben van a hitoktató és a lelkész, mivel sokan már az óvodából hozzák magukkal a megszerzett tudást, énekeket és bibliai történeteket. Sok szemléletességre kell törekedni, hogy ne legyen unalmas az átadandó mondanivaló, és a gyerekek szívesen vegyenek részt az órákon. A befektetett energia azonban többszörösen megéri, hiszen már a második tanítási héten konstatálhattam, jól érzik magukat a gyerekek. Az egyik kisfiú meg is kérdezte tőlem, miért nincs két hittanóra egymás után... Szentomján az ötödikesek eleven csapata szaporodik. Olyan gyerekek is eljárnak, akik eredetileg nem iratkoztak be szeptemberben - pedig ez egy külön tanítási óra, ráadásul az utolsó aznap! Minden egyes alkalommal érzem: az, amiről éppen szó van - és az mindig Isten ügye - az elgondolkodtatja és megmozgatja tanítványaimat. A gimnazisták mernek őszintén és kritikusan kérdezni, kétségeikkel is előrukkolni - bár olykor pontosan a legkisebkek okoznak a legnagyobb meglepetést problémálatásukkal!

A tanítás csupán egy szelete a szolgálatnak, amit végzek. Emellett szívesen eljárók a Teréz utcai szociális otthonba, ahol mindig nagy örömmel fogadnak. Sokakkal beszélgetek, a bentlakó idősök életükről mesélnek, megosztják velem gondjaikat, örömeiket, bánatukat. Többjüket értek szomorú események, de mégis kitarítottak amellett, hogy Isten kegyelmesen rendezi az életüket. Kéthetente istentiszteletet is tartunk, és ilyenkor látszik a szemekből az Úr iránti ragaszkodás, zeng az ének - énekeskönyv nélkül...

Sorolhatnám tovább mindazokat a pozitív élményeket, amiket az elmúlt hónapokban gyűjtöttem. Folytatva a felnőtt és ifjúsági bibliakörök őszinte beszélgetéseivel és imaközösségeivel, valamint a személyes lelkipásztori találkozásokkal, amelyeket a megtisztelő bizalom és az Istenbe vetett hit táplál.

Néhány területet nem is említettem. Például a kazuálékát sem - temetés és esketés -, illetve az adminisztrációs feladatokat. Ezekről csak annyit, hogy fokozatosan ezekből is kiviszem a részemet. A gyászolók fájalmában lehet osztozni, és erről szól a küldetésünk is: "örüljete az örülőkkel, sirjatok a sirókkal." (Róm 12,15) Némelyek ettől a feladattól óvnának, de hitünk lényegét pontosan az ilyen esetekben kell a legexaktabb módom megfogalmazni és képviselni: Jézus meghalt a bűneinkért, legyőzte a pokol és halál hatalmát, aki Benne bízunk, azt Ő várja a túlsó parton, az örök hazában! A békkéséget adni tudó, és a háborgó szívet megnyugtatóni tudó Isten hirdetni is öröm!

Amiről itt röviden beszámoltam - és sikerként értékeltem - az nem az én személyes sikeremként értelmezendő. Baj is volna, ha így élném meg, és magaménak tulajdonítanám azt, ami nem az enyém!

"A mi alkalmasságunk az Istentől van" 2 Kor 3,5 -" aki pedig dicsekszik, az Úrral dicsekedjék." 2 Kor 10,17

Az elmúlt időszakot megköszönöm az Úrnak: hogy elhívott, méltatott, felfegyverzett és megerősített, adott annyi kudarcot, hogy ne bízzam el magam, és annyi örömet, hogy sose keseredjek el, hanem továbbra is kiálljak, Őt vállaljam és Neki szolgáljak.

Skorka Katalin
s.lelkész

Az Orosházi Evangélikus Egyház levéltári kincsei

II. rész

Levéltár hiányában az iratokat a templom karzatán két szekrényben zsúfolták össze, aztán több költöztetést értek meg. Lényeges változást az 1994-es év ősze hozott: az időközben védetté nyilvánított levéltár rendezéséhez, kezeléséhez az Országos Egyház támogatást nyújtott oly módon, hogy egy "félműszakos" levéltárost alkalmazott. Az Országos Levéltártól kaptuk a berendezést is, a SALGÓ polcrendszerrel a levéltári dobozokig. Én kaptam azt a megtisztelő feladatot, hogy őrzője, rendezője legyek a gyülekezet ezen nagy értékű állományának.

Akik három évvel ezelőtt jártak itt, egy ajtónyitási helyet találtak a raktárban, s maguk előtt egy méter magasságban a földön a naplófőkönyveket, iratokat, még anyakönyveket is. Dohos, nedves volt minden. Egy hónap eltelte után tudtam csak fogadni itt Vető Bélát, az Országos Levéltár igazgatóját, aki megmutatta, mi a teendőm, ismertette elvárásait. Az egyházközség iratait kellett számbavennem, azonosítani az 1970-es jegyzékkel. Rendezni kellett az irattartóba kötegelt iratokat, és levéltári dobozba elhelyezni a polcokon külön az egyes állagokat. Az 1970. év után keletkezett iratokat be kellett sorolni a megfelelő állagba, a már meglévő csoportosítást figyelembevéve, azt bővítve vagy új állagot kellett nyitni.

A költözködés alkalmával sok minden rongálódott, keveredett, és vannak fájó hiányok. Még most is remélem, hogy meglesz az az egyházközségi jegyzőkönyv, amelyik az 1934-43-ig terjedő időszakot öleli fel, s ami pótolhatatlan. Remélem, helyére tehetem a Népfőiskolák című iratsomagot is, valamint a hiányzó jegyzőkönyveket a Nőegyletről, levélváltást az Evangélikus Gimnáziumról.

Ma már jó érzés bemenni a levéltárba. Az állandó hőmérséklet védi a sokéves lapokat a mállástól, a levéltári dobozok a portól. Kb. 30 folyóméternyi iratanyag ez, emellett az egyházmegye anyagából is 5 folyóméternyi anyag rendezését végeztem el eddig. Ez utóbbinak a raktári és fondjegyzékét is el kell készíteni még.

A levéltár szó hallatán mindenki papírhalmazra gondol, ami a polcokon van, ajtót zárunk rá, esetleg időnként valaki megnéz belőle egy-egy adatot. Nos, ez a levéltár nem ilyen, ez élő levéltár. Már 1994. előtt keresték a kutatási lehetőséget a helyi lelkészek segítségét kérve azok, akik felismerték, hogy az egyházi levéltár eddig mellőzött, feldolgozatlan, értékes anyagot rejt.

Kevesen találtak módot az egyházi iratok forgatására, mivel a feltételek hiányoztak ehhez. Azóta ez is megváltozott: levéltárunk fogadni tudja a kutatókat, többször ketten is dolgoznak a hosszú asztalok mellett, lapozzák a megsárgult fóliánsokat, iratsomagokat. Kezdetből fontosnak tartottam, hogy feldolgozhassák az itt összegyűjtött anyagot, ismertessék meg azt minél több érdeklődővel, olvasóval.

1995-ben megjelent Nagyszénás története, amelynek fejezeteihez anyakönyveink is segítették Kulcsár Lászlót.

1996-ban Verasztó Antal: Visszaszámlált évek című könyvét adták ki, 1997-ben kezünkbe vehettük a Zomba - Orosháza kapcsolattörténete címűt. Mindkettő megírásával gyülekezetünk történetének egy-egy részét dolgozta fel, nagyon igényes kutatómunka alapján.

Diplomamunkák készültek el azóta az egyházi iratokból: Károlyfalvi Krisztina és Révész Rita gyülekezettörténeti témát választott szakdolgozatául. Iskolatörténeti dolgozatot öten írtak. A Hónap című folyóirat ismertette meg bennünket Abonyi Dóra: A Millenium megünneplése Orosházán című OKTV dolgozatával és Száraz Csenge: Tóth László tanító Úr címen közölt egyháztörténeti pályamunkájával. Gyülekezetünk történetének egy-egy kis szeletei ezek.

A családfakutatók is gyakran felkeresnek. Nem öncélú munka ez, hisz a családtörténet szerves része a helytörténetnek. Évente 20-25 látogatót fogadhattam 140-150 alkalommal. Nemcsak orosházi vendégeim voltak, de távoli városokból, a fővárosból is jönnek rendszeresen kutatók, mert kölcsönözni - elvinni - természetesen semmit nem lehet. A Raktári jegyzék alapján kiválasztott anyagot a levéltári szobában használhatja a kutató. A kutatásban járatlannak természetesen megmutatjuk az anyakönyvek használatát, a munkavégzés célszerűségét.

Segítek a régi írások elolvasásában is. Remek papírokon igazi szép írásokban gyönyörködhetünk.

A levéltári anyag részletes elemzése egy tudományos dolgozat témája lehetne. Kutatók sorának adna feladatot egy-egy téma kifejtése is. A lapokat olvasva olyan kérdések sorával találkozunk, amelyeket érdemes lenne nyomra követni.

Gyűjteményünk folyamatosan gyarapodik. Öt év eltelte után minden irattári anyag a levéltárba kerül. A filiák - leányegyházak - iratanyaga is feldolgozatlan, még nincs is bent. Családi irathagyatékokból is kapunk olykor dokumentumokat, feljegyzéseket. Össze kell gyűjtenünk mindazt, amit Orosházáról leírtak, s ez sem kis feladat, mivel sok évvel ezelőtt kiadott könyvek, nyomtatványok beszerzése elég nehéz.

Szeretném összegyűjteni azokat a munkákat is, amiket orosházi születésű szerző írt. Ez már a nyomtatványok körébe vezet.

Fontos-e mindez? - tehetjük fel a kérdést.

Napjainkban dollárcentekben mérik a törődést, szeretetet is. Vannak lényegesebb dolgok is ennél, tudom. De ott kezdődik nemzedékünk elidegenedése, gyökértelessé válása, amíg nem ismerkedik meg múltjával. Jó lenne, ha a felnövő nemzedék nemcsak a szülők, nagyszülők tiszteletét, egy középiskola ismeretét vinné magával, hanem - szellemi kincseink ismeretében - a 250 éves örökségként az egyházhöz, a kultúrához való ragaszkodást is.

Szárazné Körössy Edit

Isten csodája - a természet

Isten csodája a növényvilágban - a pálmafa

Latin neve: *Phoenix dactylifera*

Héber neve: Támár

A botanikusok szerint a pálmák viszik el a "pálmát" a fák virágzásának világversenyén. A pálmafák virágzata a legcsodálatosabb a földön méreteire, illatára és termésére nézve. Hogy erről meggyőződhesünk, a pálmafák 3200 tagból álló családjának legalább két tagjával szoros ismeretséget kötünk.

A Csendes-óceán szigetvilágában otthonos a "Korifa umbraculifera" nevű pálma, amely Ceylon szigetén és egyéb trópusi szigeteken tenyészik. Ez a pálmafa nem a törzsének, nem leveleinek, hanem a virágzatának méreteivel ejt bennünket ámulatba. Koronája fölött emelkedik a magasba egyetlen kúp alakú virágzata, hasonló az orgonavirághoz, amelynek a magassága eléri a 14 métert, átmérője a 12 métert, s e hatalmas virágrendszer 200 ezer virágegységből áll. Azon felül, hogy szemünk ekkora szépségben gyönyörködik, egész lényünket a 200 ezer forrásból ömlő illattenger öleli körül. S ha történetesen nem egy fa alatt állunk, hanem ezer fából álló pálmaliget közepében időzünk, nehezen tudnánk szóhoz jutni és elmondani valakinek, hogy mit is gondolunk és hogy érezzük magunkat.

A Szahara sivatagját, valamint más sivatagokat joggal nevezhetjük a datolyapálma igazi hazájának. Ez a pálma ugyanis ott díszlik legjobban, ahol az évi csapadék mennyisége nem éri el a 150 millimétert, állandóan felhőtlen az ég, s az év folyamán legalább négy hónapon át a középhőmérséklet meghaladja a 30 C fokot.

A sivatag kellős közepén perzselő a nap, izzó a homok egy fűszál nélkül. De egy forrás mellett oázis látható, amelyet fenséges datolyapálmák öveznek. Az oázis egyik lakója ezt mondja el nekünk a datolyapálmáról:

"A datolyapálma! - ez a mi tápláló anyánk, a menedékünk, az életünk. Házacskám falait a pálma törzséből, fedelét a pálma leveleiből építettem. Szükséges dolgaimat: szőnyeget, matracokat, köteleket, zsákokat és táskákat a pálmalevél rostjaiból készítjük. A fiatal levélhajtásokból és virágbimbókból feleségem ízletes salátákat készít. Az egészen fiatal pálmafacskák törzsének a szíve mandulaízű csemegét ad gyermekeinknek. Az örölt, száraz datolyából árpadara és tevetej hozzáadásával feleségem kenyeret süt, pörkölt magvaiból kávéfőz. Egy-egy pálmától évente kb. 270 liter tápláló, édes tejet és kb. 250 kg. datolyaszilvát kaphatunk. A datolya vegyi összetétele: 70% cukor, 2,5% zsír és 3% fehérje, tehát tápértéke igen magas. A pálmatejből ételeket és üdítő italokat készítünk. Egy hónap leforgása alatt feleségem mindennap más és

más ételt készíthet családunk számára egy és ugyanazon pálmafának az ajándékaiból.

A pálma naptárként is szolgál nekünk a kietlen sivatagban. Örökzöld koronája 50-70 darab 3-4 méter hosszú levélből áll. Havonta azonban matematikai pontossággal leejt magáról egy előregeedett levelet, hogy helyébe újat növesszen. ezeknek a leveleknek segítségével pontosan meg tudjuk állapítani az általunk leélt hónapok és évek számát.

Nem ok nélkül hívjuk mi, arabok a datolyapálmát a Sivatag királynőjének, aki lábát vízben, csodálatos fejét pedig a napsugarak tüzeiben mossa. Nemcsak fölfelé növekedik 30-40 méter magasságig, hanem lefelé is ugyanakkora mélységig, ahol az élővíz kiapadhatatlan erei csörgedeznek. Ezért nem fél a sivatag pokoli hevétől és fojtó viharaitól. A mi pálmánk legyőzhetetlen, a sivatag vihara földig hajthatja le koronáját, de a törzsét nem törheti ketté. A vihar után bátran emeli fel fejét ismét az ég felé. Ha pedig valaki kivágja a pálmafát, gyökeréből új hajtást bocsát ki, s négy év múlva újra előtűnik áll a "királynőnk" mézédés gyümölcsével.

A pálmafa virágai a korona alatt helyezkednek el, négy hatalmas fűrt formájában. Egy-egy virágfűrtben 12 ezer virágegység található. A beérett termés súlya fűrtönként 50-60 kiló. Virágzás idején a pálma tejet ad a gazdájának. Ha a virágfűrtből lemetszünk egy ágacsát, a seb nagyságától függően több vagy kevesebb tej folyik a fűrt sebéből. Ha azonban a virágzási ideny három hónapja alatt valamely pálmafának tejnyeres céljából mind a négy fűrtjét lemetszettük, akkor abban az évben termést már nem várhatunk róla. A pálmafa koronájához könnyen feljuthatunk az előregeedett és lehullott levelek helyén maradt csonkok révén. Ezek valóságos természetes lépcsőzetet alkotna a fa törzsén a földtől kezdve fel a koronáig."

Az arab szavaiból most már világos előttünk a pálmafa üzenete. A pálma a sivatag legyőzhetetlen királynője. Életereje a gyökér mélységében és a törzs rugalmasságában rejlik. Vajon mindez csak az atomok szerencsés alakulása lenne? Vagy hihetem, hogy Isten csodálatos gondoskodása a sivatag lakóiról?

Virágh Ádám

A hét horoszkópja

Napjainkban egyre több napilapban és hetilapban találhatunk horoszkópot. Mi hát tulajdonképpen a "horoszkóp", és miért pazarolnak rá napjainkban annyi nyomdafestéket?

A "horoszkóp" szó részben görög, részben latin eredetű, és olyasfélért jelent, hogy "pillanatfelvétel". Kiszámították, hogy az ember születése pillanatában mi volt a csillagok állása, és ebből következtetéseket vontak le az ember sorsát illetően. Ezeket a sötét, mágikus dolgokat a rómaiak és görögök a babilóniaiaktól vették át, akiknél a bálványpapok főként csillagjósással - idegen szóval "asztrológiával" - foglalkoztak. A középkorban ez a babona rendkívül elterjedt volt. Ez a babona azonban - s ennek riadóztatnia kellene minket - nemcsak a sötét középkorban virágzott, hanem napjainkban még jobban elharapódzott. **Tréfának tűnik, pedig keserű valóság: felvilágosodott századunkban, amikor atomerőműveket építünk és űrhajókat küldünk a mindenségbe, a horoszkópokban való hit a legelterjedtebb babona.**

Hogyan lehetséges ez? Sokan nem hisznek többé Istenben. Vagy - ami talán még ennél is rosszabb - úgy élnek, mintha Isten nem létezne. Függetlenek akarnak lenni, és azt cselekedni, amit jónak látnak. Szinte kényszerűen fordulnak egy másik hithez, a tévhithez, vagyis a babonához. Mert a babona is hit, csak hogy "ellenkező előjelű" hit, az ördögbe vetett hit. Aki babonás, az automatikusan a sötét hatalmak igézete alá kerül. És aki a kisujját nyújtja az ördögnek, azt egészen megragadja. Egy ilyen kisujj a horoszkóp.

Az USA-ban évente kereken négyszázmillió dollárt költenek az emberek csillagjósásra. Nem kevesebb mint harmincezer asztrológus működik, akik üzletszerűen készítik a horoszkópokat. A statisztika szerint Angliában a felnőtt lakosság kétharmad része olvassa el, vagy legalábbis átfutja a horoszkópokat. Mi a helyzet Nyugat-Németországban? Egyik közvélemény-kutató intézet sok személyt megkérdezett, mi a véleményük a horoszkópról. Az eredmény így hangzik: A megkérdezettek 28 százaléka naponta, 25 százaléka csak időnként olvassa el a horoszkópot, 47 százaléka nem olvassa. Más szavakkal: embertársainknak több mint a fele olvassa rendszeresen vagy alkalmilag a horoszkópot.

Igazat mondanak-e a horoszkópok? Ha igaz lenne az, amit az újságokban megjelenő horoszkópok mondanak, akkor - az állatöv felosztásának megfelelően valamennyi embert a tizenkét csoport valamelyikébe kellene besorolni, és az egyes csoportba tartozó emberek nap mint nap ugyanazt élnék át. Ezenkívül a különböző újságokban megjelenő horoszkópok gyakran ellentmondanak egymásnak, vagy pedig olyan

általánosan vannak megfogalmazva, hogy szinte minden ember magára értheti azokat. Továbbá az asztrológia "játékszabályai" teljesen önkényesek, és semmi közünk nincs a tudományhoz. Ezért nem kell csodálkoznunk azon, ha a csillagok valódi szakértői, a csillagászok (asztronómusok) a teljesen tudománytalan csillagjósolás legelszántabb ellenfelei. A Csillagászati Társaság egyik nyilatkozatában kijelenti: "Ami napjainkban asztrológia, kozmo-biológia stb. néven megjelenik, az nem más, mint a babona, szélhámosság és üzlet keveréke."

Tárgyilagos ember tehát nem hihet a horoszkópban. Akkor az egész csupán ostobaság, értelmetlen időtöltés? Semmiképpen sem. Aki bizalmát a horoszkópokba helyezi, ellentmondásba kerül Istennel. A Sátán hatalmi körébe kerül. Mert a Biblia tanítása szerint a babona nemcsak az ostobaság, a hiszékenység és a hiányos ismeret jele, hanem az istenellenes hatalmaknak való kiszolgáltatottságot is jelenti. "Ne forduljatok halottidézőkhez, és ne tudakozzatok jövőmondóknál, mert tisztátalanokká teszitek magatokat velük. Én, az Úr vagyok a ti Istenetek" (3 Móz 19,31)

A horoszkópba vetett hit kiváltképpen jellemző az utolsó időkre. Démoni, ördögi hit ez. Ennek a hitnek a következményeit látjuk ma mindenfelé: közöny Isten Igéjével szemben, levertség, búskomorság. Olyan út ez, amely kárhozatba visz. Az ilyen életekben sokszor már itt láthatók a pokol tüzének lángjai. Nem hiába mondja Isten azokról, akik ezt űzik: "Ellene fordulok az ilyen embernek" (3 Móz 20,6). Ezért ne higgyünk a horoszkópokban, sőt ne is olvassuk azokat. Ahogy minden más okkult dolog: mágia, kártyavetés, tenyérjósolás stb., úgy a horoszkóp is telefonösszeköttetés lefelé. Olyan alattomos, mint a pókháló: aki egyszer belekeveredik - még ha tréfából is -, mindig jobban belegabalyodik.

De hogyan lehet kikerülni ebből a veszélyes pókhálóból? Van-e szabadulás? Elsősorban azt kell belátnod, hogy önmagadat nem tudod kiszabadítani belőle. Egyetlen ember sem elég erős ahhoz, hogy a sötétség hatalmasságaival szembeszállhasson. Az Egyetlen, aki elég erős, a golgotai Győztes: Jézus Krisztus. Ő, az Isten Fia legyőzte az ördögöt a kereszten. Ezt a győzelmet kell személyesen igénybe vened. Ezért menj hozzá minden bűnőddel és megkötözöttségeddel. Valld meg Neki vétkeidet! Ő megbocsát, és megtisztítja szívedet. Ugyanakkor azonban erőt is ad, hogy az Ő oldalán új életet kezdj, és nemet mondj a bűnnek.

Akkor nem lesz többé szükséged horoszkópra. Kabalababádat nyugodtan a szemébe dobhatod. Boldogságod független attól, hogy találkoztal-e kéményseprővel. Ha fekete macska szalad át előtted az

úton, lehet hogy szépnek találd, lehet hogy nem, mindenesetre nem lesz hatása a szerencsédre. Pénteken, sőt tizenharmadikán éppoly vidáman indulsz munkába, mint akármelyik másik napon. A jövőd biztosítása érdekében nem kell háromszor "lekopogni" a dolgokat. Ha Jézus Krisztus az Urad, akkor az Ő kezében van a jövőöd. Az a jövőöd, amelyet minden ember annyira szeretne biztosítottak látni. Mert végül is nem élünk csak úgy a világba. Isten szellemi képességekkel ruházott fel, elgondolkozhatunk önmagunkról, visszatekintve a múltba, a jelenlegi pillanatban, és előre tekintve a jövőbe. Ugyanakkor alapjában véve semmit sem tudok. Még azt sem, mit hoz a következő perc. Nincs ember, aki ezt meg tudná mondani. De ha Jézus Krisztus az Urad, akkor bizonyos lehetsz abban, hogy életed minden helyzetében Ő vezet, és akkor mindig előkészített körülmények közé kerülsz.

Jövönk tehát nem a csillagokban van megírva, hanem Isten kegyelmes és irgalmas kezében nyugszik.

Ismeretlen szerző
Közlő: RJ

Ami személyesen téged érint

Január 1. és december 31. között születél? Akkor Isten kegyelmének jegyében születél. "Mert megjelent az Isten kegyelme minden ember üdvösségére" (Tit.2,11)

CSILLAGKÉPED?: „Én (Jézus) vagyok Dávid gyökere és új hajtása, a fényes hajnalcsillag." (Jel.22,16)

SZERELMED?: "Isten a hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk" (Róm.5,8)

ÚTJAID?: "Az Úrnak minden útja kegyelem és hűség azoknak, akik szövetségét és bizonyosságait megtartják" (Zsolt.25,10)

PÉNZED?: "Keressétek először Istennek országát és igazságát, és ezek is mind megadatnak nektek" (Mt.6,33)

JÖVŐD?: "Kezedben van sorsom" (Zsolt.31,16)

Mindez rád nézve is igaz, ha Jézus Krisztusra bízod életedet. Akkor már nem kell aggódva faggatnod a horoszkópot, amelyet neked állítottak fel ügyes üzletemberek. Sok ember érzi magát napjainkban elhagyatottnak. Sokan elbizonytalanodnak és biztos támaszt keresnek az életben. Ezt a támaszt csak Istenben lehet megtalálni, aki Jézusban Atyánk akar lenni és gondunkat akarja viselni.

(Evangéliumi Kiadótól)

ÁLDOZATI VASÁRNAPOT

hirdettünk a templomtetőnk miatt, hiszen az óriási tetőzet átrakása, felújítása sok millió forintba kerül, de ennek ellenére meg kell csináltatni, ez szükséges. Ezért fordultunk minden kedves Testvérhez, hogy segítsenek, és meghirdettük az áldozati vasárnapot. Borítékokat osztottunk szét, sokak nevével, másoknak anélkül, de mindenkire segítséget kérő szóval fordultunk.

Templomunk az egyetlen műemlék a városban, de nekünk annál sokkal több, mert elsősorban itt szól hozzánk Isten szent igéje, itt kapjuk az Úr szent testét és vérét, ez a templom nekünk a lelki menedékünk, óvóhelyünk, az élő víz forrásának egyik színhelye...

Ha valaki később - tehát az áldozati vasárnap után - olvassa ezeket a sorokat és szeretne ebben segíteni, akkor kérjük, hogy adomány formájában támogassa az egyházunkat, hiszen most ez a tetőfelújítás nagyon nagy anyagi erőpróba. Szeretettel kérjük az utólagos segítséget is! Az egyházközség - gyülekezet - a hívei anyagi támogatásából gazdálkodik. Mindenkinek megköszönjük a támogató szeretetét!

RJ

MEGHÍVÓ KÜLÖNLEGES ZENEI CSEMEGÉRE

1998. JÚNIUS 7-ÉN VASÁRNAP DÉLUTÁN 5 ÓRAI KEZDETTTEL

*Pál Tamás Liszt díjas karmester
ősbemutató előtti orosházi bemutatót tart*

Június 10-én Verdi: Stiffelio című operájának un. ősbemutatója lesz a Szegedi Nemzeti Színházban. Ez azt jelenti, hogy ezt a Verdi operát Magyarországon most mutatják be először. Előtte június 7-én vasárnap délután 5 órakor Pál Tamás olyan előadást tart erről az operáról, ami elősegíti az opera megértését (speciálisan is, és általánosságban is). Hogyan értsük az operát? - ezt a címet is adhatnánk ennek az alkalomnak. Pál Tamás kíséretében három szegedi művész (énekesek) is eljön, hogy az előadást illusztrációval színezzék, azaz zenei betétek is lesznek.

A művészek: **Farkasréti Mária, Keszei Bori és Reti Attila.**

Ezért szeretettel hívunk mindenkit, természetesen a belépés díjtalan, és a helyszín az evangélikus templom Győry terme. Akit csak lehet, arra kérek, tiszteljük meg a vendégeinket azzal, hogy meghallgatjuk az előadásukat - ők pusztán szeretetből, ellenszolgáltatás nélkül jönnek hozzánk.

TÁJÉKOZTATÓ

A Magyar Fészek Alapítványról

Magyar népünknek az utóbbi évtizedekben bekövetkezett és feltartóztathatatlanul látszó végzetes pusztulása indította az alapítókot arra, hogy ezzel az alapítvánnyal, a hozzá csatlakozókkal és támogatókkal megpróbáljuk megakadályozni, hogy az önmagát irtó magyar népünk el ne vesszen.

Az alapítvány neve: Magyar Fészek Alapítvány

Az alapítvány székhelye: Pécs

Az alapítvány jelvénye: címerpajzs, három vízszintes egyenlő sávval, magyar nemzeti színeinkben, koronája: MMM (az MMM a magyar mentő mozgalom rövidítése).

Az alapítvány célja négy gondolatban a következő:

- 1) hogy a magyar nép ki ne haljon, be kell vinnünk a köztudatba a három- és többgyermekes családmodell elfogadását. Ezért harcol az alapítvány az abortusz ellen.
- 2) küzdünk azért, hogy a magyarnak már a magva is megfogadjon. Elítéljük a fogamzásgátlás minden természetellenes, egészségre káros formáját.
- 3) célunk előmozdítani azt, hogy a magyar bárhol is él a föld kerekén, magyarságát megőrizze.
- 4) eközben soha más népnek ne ártson, ha az nyelvében, etnikumában, vagy eredetében a magyartól különbözik.

Ezek szerint az alapítvány feladata céljának megvalósítása érdekében minden törvényes módon odahatni, hogy magyar népünk tudatában az önfenntartás ösztöne újból eleve né váljék.

Eszközei:

- minden fórumon előadások tartása, melyek a magyar nép pusztulásának következményeit ismertetik
- a sajtó minden formájának felhasználása ennek a tudatnak a kialakítására: plakátok, röplapok, röpiratok, újságcikkek, folyóiratok, könyvek kiadása, terjesztése

- az elektronikus médiumok minden formájának alkalmazása: rádió, televízió, video, film, magnókazetták, cd-k stb. alkalmazása a cél érdekében

- a magyar fészek, körök, csoportok, klubok, szervezetek stb. kialakításának elősegítése a magyar határon belül és kívül
- minden olyan tevékenység támogatása, amely a nemzet fennmaradását szolgálja.

Az alapítványnak más szervezetektől: egyházaktól, pártoktól, egyesületektől, ideológiáktól, mozgalmaktól, szövetségektől szervezetileg függetlennek kell maradnia.

Az alapítványt egy héttagú kuratórium irányítja.

Tagjai: elnök: Fekete Gyula író, Budapest, alelnökök: Dr. Andrásfalvy Bertalan és Bóka András, Dr. Filó Erika, Dr. Kellermayer Miklós, Dr. Péterfia Tamás, Varga Domokos író, Budapest.

BANKSZÁMLASZÁM:

Szentlőrinc és Vidéke Takarékszövetkezet
Pécsi Kirendeltsége
50700114-16103937
Cím: 7623 Pécs, Petőfi u. 29/1.
POSTACÍM: Péterfia Zoltán
7632 Pécs
Esztergályos J. u. 2. I/5.
TELEFON: 72/445-428

Jelentkezni lehet orosházi kántorképző tanfolyamra!

Időpontja: 1998. júl. 19-aug. 1

Hozzájárulás a költségekhez: 9000 Ft.

Jelentkezéskor 3500 Ft kell fizetni piros befizetési szelvényen a következő címre: Evangélikus Kántorképzés, 5900 Orosháza, Thék E.u. 2. Jelentkezni lehet: **1998. június 10-ig.**

Jelentkezési feltételek:

- Felvételi kérelem,
- önéletrajz (kivéve azoknak, akik tavaly részt vettek a tanfolyamon),
- lelkesítő ajánlás,
- előleg befizetését igazoló eredeti csekk-szelvény határidőre való beküldése.

ORDASS LAJOSRA EMLÉKEZÜNK

Idősebb olvasóink közül bizonyára többen emlékeznek arra, hogy Ordass Lajos evangélikus püspök többször járt Orosházán. Maradandó igehirdetései mellett közismert volt róla az, hogy önálló véleménye van, szemben állt az új politikával, ellenezte az egyházi iskolák államosítását. Aztán 1948. nyarán eljutott a hír, hogy "devizagazdálkodást sértő bűncselekmény miatt" letartóztatták, 2 évi fegyházra ítélték, amit le is töltött. 1956. október elején a Legfelsőbb Bíróság "bűncselekmény hiányában" koholtnak minősítette és semmisnek nyilvánította az elmarasztaló ítéletet, majd október végétől Dezséry László lemondása után ismét püspöki tisztséget tölthetett be. Nem sokáig, mert 1958. júniusában újra eltávolították az egyházkerület éléről, kiszorították az egyházi életből, elhallgattatták és elhallgatták. Hivatalos helyen még 1978-ban bekövetkezett halála után is alig esett szó kiemelkedő személyiségéről.

"Áldott az a férfi, aki az Úrban bízik

és akinek bizodalma az Úr."

(Jer 17,7)

Rá emlékezve most is magam előtt látom szikár alakját, felidézem szelíd, jóságos tekintetét. Régi dolgok között keresgélek és kedves emlékek bukkannak fel a múltból.

A FÉBÉ nyomdában készült kis füzetet lapozgatom.

"PÜSPÖKI JELENTÉS

A BÁNYAI EGYHÁZKERÜLET 1946.
szeptember 12-i

KÖZGYŰLÉSÉN"

Ordass Lajos püspökségének első évéről vallanak a sorok. Felelősségtudatáról, elhivatottságáról, egyháza, gyülekezetei iránt érzett féltő szeretetéről.

Az iskolák megtartásáért küzd. Az elnyomó rendszer árnyékában a megbékélést hirdeti és egyetemes bűnbánatra hív. Az egyház küldetéséről így ír: "Az egyház feladata ijesztően nagy. Meg kell erősíteni egy hitevesztett nemzetet ... Feladata az egyháznak, hogy bűnbánat nélkül élő népünket bűnei meglátására vezesse el és Istenhez térítse ... hogy a jövő megépítésére egyedül alkalmas erkölcsi magatartást a keresztyén hit rendíthetetlen alapjára építse." Ma is megdöbbenően időszerű, megszívlelendő igazság minden szava!

Szüleim vendégekönyve örzi jellegzetesen szép, szabályos betűt: "A régi barát házában töltött kedves idő emlékére. 1946. aug. 4-5. Ordass Lajos".

Meghatottan olvasom... Édesapám a régi barát. Elgondolkodom, mennyi a közös vonás kettejük között, mennyi szalon szövődhetett barátságuk annak idején... Közös bennük a német származás és a szívvel-lélekkel vallott, vállalt igaz magyarság. Közös a választott hivatás; a teológián és a hallei egyetemen együtt eltöltött évek. Később, amikor már sok-sok kilométer választja el őket, világlátásuk, az élet fontos dolgaiban elfoglalt álláspontjuk azonosnak mondható. Mindketten elítélik és elutasítják az igazságtalanság minden formáját. Szembekerülnek a fasizmussal - minden tőlük telhetőt megtesznek az üldözött zsidókért - és szembeszegülnek a kommunista önkénnyel... Évek múlva azonosulnak az 56-os eszmékkel...

A hitványság soha nem szívlelheti azt, aki jobb, különb, értékesebb nála. Ordass Lajosnak koholt vádak, börtönt és félreállítást kellett emiatt elszenvednie. Amikor - rövid időre - ismét betölthette püspöki tisztségét, védelmébe vette azokat a lelkészeket, akiket a pártállami sajtó kikezdett...

Aztán a mellőzés évei következtek. Mellőzheték, de hitét, lelki békességét nem vehették el. Bizodalma mindvégig az Úr maradt. Őrizzük meg emlékét tisztelettel!

Fürst Enikő

A mártírsorsú Ordass Lajos emléke előtt tisztelegve Édesapámhoz Szentetornyára írt egyik levelét választottam közlésre, nemes lelke itt is megmutatkozik. Íme a levél:

A BÁNYAI EVANG. EGYHÁZKERÜLET
PÜSPÖKE

Budapest, VIII. Esterházy utca 12.

Telefon: 144-262

Budapest, 1947. dec. 27.

Kedves Oszkár!

Gyülekezeted és a magatok nevében kifejezésre juttatott jókívánatokat, valamint a küldött szeretet-csomagokat hálásan köszönöm egész családom nevében is. Szeretetegetek tolmácsolták és ez oly sok megerősítést ad az embernek. Légy kedves, köszönetemet elfogadva, azt kedves Feleségednek és a gyülekezet tagjainak is kifejezni.

Szeretném azonban elmondani azt is, hogy Isten csodálatos és meghálálhatatlan kegyelmével visel gondot rólunk, hogy családommal együtt ne nélkülözzünk. Éppen ezért arra is kérlek, hogy amennyiben gyülekezeted tagjainak adakozókészsége a jövőben is ilyenféle formában akarna megnyilatkozni, akkor - mivel mint írtam, mi elég jól el vagyunk látva, - gondoljatok szeretettel Dr. Sólyom Jenő professzorra (Sopron, Zrínyi u. 14.) aki hihetetlen nehéz körülmények között él, most született hatodik gyermekük és sokszor valóban nincs meg a betevő falatjuk. Pedig jó munkása egyházunknak. Azért mutatok Előtted ebbe az irányba, mert ott nagyobb a szükség, mint nálunk.

Jóságokat ismételtelen is megköszönve, az új esztendőre családdal és gyülekezetteddel Isten kegyelmébe ajánllak.

Szeretettel ölel

Ordass Lajos

Mikor készültem e sorok közreadására, feleségem ismét fölidézte azt, mikor 1948-ban nagyszüleivel Tóth László tanítóékkal és keresztanyjával Tóth Idával a Nőegyleti Házban szeretetvendégségen voltak. Ott tartott előadást Ordass Lajos püspök is, majd ennek végeztével beszélgetett a jelenlévőkkel, s eközben neki, a 4 éves kislánynak kezet csókolt.

Jómagam 1957-ben találkoztam személyesen Ordass Lajossal, orosházi látogatásakor ájtott szüleimhez a Györy Vilmos tér 3. szám alatti parókiára. Svéd autója is a mi száraz-kapubejárónkban állt meg. Érkezésekor kezet fogott velünk gyerekekkel is, az őt kísérő egyháztagnokkal bement lakásunkba. Nekem mint a legnagyobb fiúnak az volt a feladatom, hogy mikor a püspök úr a program végén a folyosón mindenkitől elbúcsúzik és beül az autóba, nyissam ki a nagykaput, s Ő majd az integetők sorfala között kigördül. Így is történt. A búcsúzkodás után elhelyezkedett az autóban, a gépkocsi vezetője intett nekem, én gyakorlott mozdulattal nyitni kezdtem a nagykaput. Ekkor lépteket hallottam. Ordass Lajos kiszállva az autóból odajött hozzám és jóságosan azt mondta - Tőled még nem búcsúztam el. Isten áldjon! - és kezet nyújtott. Ez a más számára aprónak tűnő esemény végigkísér utamon. Most 56 éves vagyok, pontosan olyan idős, mint találkozásunkkor Ordass Lajos. Csak úgy halkán kérdem magamtól, egy fárasztó nap után kiszállnék-e kényelmes autómból, hogy egy 15 éves kapunyitogató gyerekekkel kezet fogjak? Pedig én nem is lettem püspök.

Koszorús Oszkár

KERESZTELÉS ÉS TEMETÉS

A keresztség Isten adományai közül a legszebb ajándék és a legcsodálatosabb kegyelem, az egész keresztény élet alapja, mert a keresztség tisztít meg bennünket az eredendő bűntől. Jézus Krisztushoz való csatlakozást, pecsétet jelent, a megváltás kegyelmét. Életünk legfontosabb eseménye, mert Isten igéjének magvetését jelenti.

A II. világháború után az ateista gondolkodást tanító és hirdető társadalmunkban nagyon sok gyermeket nem kereszteltek meg, elmaradt a "magvetés"!

De mi történt a megkeresztelt gyermekekkel a magvetés után? Elmaradt a keresztségükkel kapott vallásuk gyakorlása, a Jézusi tanítás, mely iránytű, útmutatás az életünkhöz és a halálunkhoz.

Magára hagyott, kiüresedett templomaink évtizedekig tanúskodtak keresztény szellemiségünk és kultúránk elvesztéséről.

Mindezek következményeként jött "divatba" a társadalmi temetések megrendezése is.

Megdöbbenítő igazságokra találunk a Bibliában, a történelem már sokszor bizonyította, hogy amikor Isten megsokallja a földön a bűnt, a hitelenséget, óriási fordulat következik be.

Ki hitte volna, hogy egyházat és vallást üldöző, a megrendíthetetlennek látszó országok, illetve társadalmi rendszerek szép sorjában összeomlanak? Már nem háríthatjuk át öngazolásunkat a társadalomra vallástalanságunkat, ami miatt a mi perspektívánk, vagy gyermekeink továbbtanulása vesztélyben forogna.

Isten megadta a lehetőséget az "Út, az Igazság és az Élet" felé. Élünk-e vele? A keresztséget felvenni, a bibliai tanítást megismerni felnőtt korban is lehet, a Mennyei Atyánk szeretettel fogad minden "elveszett bárányt".

Meghökkenítő, hogy városunkban évente mintegy 120 társadalmi temetést rendeznek, országos statisztikai adatok bizonyítják, hogy vezetünk e téren a listán. Mi, a viharsarok viharsarkában még itt tartunk! Szomorú tény, hogy keresztény szülőket, de volt már példa, hogy templombajáró szülőket is társadalmi szertartással temetnek el gyermekeik.

A társadalmi temetésen elhangzottak azt sugallják, hogy a halál véglegesen lezárja az ember életét, lényegét. A búcsúztató emlegeti az elhunyt élete során a társadalomban elért eredményeit, szép szavak, olykor költői rimbe szedett kifejezések, de ez csak a természetet utal! A gyászoló vigasztaló szó nélkül maradnak, megfosztva a lelkeszeink által hirdetett feltámadás és az örök élet ígétől.

Érthetetlen az egyháztól való idegenkedésük már csak azért is, mert Orosházán a három történelmi egyháznál ilyen fiatal lelkész-gárda még soha nem volt, nagyon szép hangú fiatal kántorokkal. Megfosztják az elhunytat is attól, hogy az egyházat képviselő lelkész elkísérje utolsó útjára, hogy őt "az Atya kezei közé helyezze", és a gyászoló gyülekezettel együtt imádkozzon a megbocsátásért, a kegyelemért, az elhunyt lelki üdvösségéért.

Mert ha a halálnak nincs értelme, akkor az életnek sincs értelme!!

A Mennyei Atyánk a halál értelmét Krisztus halála és feltámadása fényében nyilatkoztatta ki nekünk, és ez az egyetlen reményünk!

45 év örökségét ne cipeljük már tovább a lelkünkön, mert még nemzetünk sorsa is azon múlik, hogy visszatérünk-e keresztény hitünkhöz, amíg nem késő, amíg tart a kegyelmi idő!

Pleskó Józsefné

Választások és elvárások

Választások voltak május 10-én és 24-én... és természetesen választások lesznek újra és újra, minden őszen és négy évenként. Kicsit mindannyian belefáradtunk a választásokba, de gratulálunk Dr. Varga István képviselő úrnak a győzelméhez, aki a Fidesz MPP és az MDF közös jelöltje volt választókerületünkben. S végre valóban példás volt a jobboldal összefogása.

Talán nem is említettük volna meg ebben a lapban ezt a mindenki által közismert tényt, ha a győztes Fidesz MPP vezetője, Orbán Viktor elnök úr nem úgy szól győzelmük éjszakáján a sajtótájékoztatón, ahogy szólt. Ugyanis örömmel regisztráltam azt a tényt, hogy győzelmüket megköszönte mindazoknak, akik "imádkoztak ezért", - a hívő és imádságban élőkre is gondolt.

Mit várunk el, mint (hívő)választók? A sorrend tetszőleges és nem is igazán teljes, mindez az első benyomások néhány megfogalmazódása:

1. A lehetőségek határain belül tiszta közéletet, minimum a törekvést arra, hogy kiszűrjék a korrupciót, s elvárjuk a tiszta kezeket, hogy valami erkölcsiség is belekerüljön a politikába, még akkor is, ha ez nagyon nehéz. Elvárjuk, hogy anti-tocsikolás legyen - reméljük, hogy a fiatal demokraták nem lesznek megvesztegethetők, és számúzik azt a filozófiai etikátlanságot, hogy valami "törvényes, de nem erkölcsös."

2. Egy új szellemnek a terjesztését és elősegítését várjuk el, pl. az udvarias magatartás, a tiszta beszéd, a kultúra és a kultúrált viselkedés legyen értékke. Nagyon megnyugtató volt Orbán Viktor elnök és helyetteseinek vitamodora, amit a Tv-ben láthattunk. Nem vágtak közbe, finomat és tartalmasan fogalmaztak, szellemes fordulatokat használtak - iskolázott, élvezhető és - főképpen - valóban érthető módon beszéltek. Távol volt tőlük minden alpáriság, közönségesség. Egy egyre durvuló világban természetesen ez egy nagyon fontos elvárás - igaz, ezért mindannyiunknak tenni kell.

3. A rettegett bűnözés megfékezése: s nemcsak a bombák, de a betörések, az élet ellenes bűnök egész halmazát láthatjuk hazánkban, és magányos idős hölgyek esténként félnek, de bárkinek oka van félni, hogy esetleg amiért megdolgozott, azt bűnözők tékozzolják el. Tehát a közbiztonság nagyon döntő

kérdés. Imponáló volt Orbán Viktor kijelentése, hogy a következő kormányának a "rend kormányának is kell lennie." Orosházán a hétvégek diszkós örülete okoz keserűséget sok polgártársamnak, helyi szinten ez ellen is tenni kellene valamit. Nem igaz, hogy a szabadság hétvégi őrjöngésekre, kukaborogatásokra, ablaktörésekre is feljogosít. A rend nem diktatúra!

4. Történnék valami annak érdekében, hogy a magyarság megmaradjon és ne fogyjon, vagy ne ennyire rohamosan, mert nem kellene, hogy a herderi jóslat (a magyarok kihalásáról) valóra váljon. S történnék valami a mindennapi megélhetésünk érdekében, hogy akik becsületesen és tisztességesen dolgoznak, tisztességesen élhessenek meg, s ne kelljen félni a fűtés- és villanyszámláktól, a kenyér árártól... Senki ne éhezzen, ne legyen lerongyolódott, kopott, s ne fázzon - ha megdolgozik érte. S esetleg szerényen, de nyaralhasson is. Tudjuk, hogy egyik pillanatról a másikra ez nem megy, de a tendencia induljon meg, hogy kisebb legyen az olló... hiszen fájdalmas, hogy a gazdag az egyre gazdagabb és a szegény egyre szegényebb, mert az alattomos infláció nagyon kirabol mindannyiunkat, hiszen a fizetésünk nem tudja követni az inflációt.

5. Annak megértése és világossá tétele is nagyon fontos - de talán ez annyira evidencia, hogy nem is kellene említeni sem -, hogy az egyház(ak) szellemi és erkölcsi hozzájárulása a társadalom életéhez nélkülözhetetlen, hogy hihetetlenül igaz a Pld 28,9: "ha nincs kinyilatkoztatás, elvadul a nép." Dehogy várjuk el, hogy politikai fórumokon szerepelhessünk, dehogy is szükséges az, hogy az egyházi ember avatásokon, vagy ünnepeken szóljon - nem, hanem módunk lehessen a magunk helyén az Istentől kapott feladatainknak eleget tenni. A kovász szerepe ez, és nem feltűnés kell, hanem éppen az, hogy átjárhassa ez a Lélek a tésztát.

6. S még egyet: az ígéretekről nem szabad megfélekedezni! Tudjuk, hogy minden álmom nem teljesíthető, de az sem engedhető meg, hogy bármi is csak úgy lesöpörtessék az asztalról, mintha szó sem lett volna róla. S bizonyára vannak valóban teljesíthető ígérek, melyek megvalósulására nagy szükség van.

HÁZASSÁG, ESKÜVŐ, LAKODALOM

Mint köztudott, a tridenti zsinat (1563) rendelte el, hogy a házasságkötés pap és két tanú jelenlétében történjék. Az állami hatóságok előtti polgári házasságkötést a Code Civil (1804) intézményesítette. Magyarországon 1895-től csak az anyakönyvvezető és a két tanú jelenlétében megkötött házasság érvényes.

A házasságkötés az élet második, vagy középső tisztsége. Hogy ezt mennyire így tartották az emberek, arra 1577-ből is találunk utalásokat: "tisztességes menyegszejenek szolgáltassa napya..." A legújabb kori Orosházán az első evangélikus egyházi házasságot 1745. március 3-án, az első polgári házasságot pedig 1895. október 8-án kötötték.

Régen a lakodalmak többsége ősszel, a mezőgazdasági munkák befejeztével kezdődött. Erre az időre kés alá hízott a disznó az ólban, és a termény is biztos helyre került. A költséges lakodalmakat a felesleges túlkiadások elkerülése végett századokon át tiltották a hatóságok.

Érdemes bepillantnunk saját múltunkba, hogyan is zajlottak a régi időkben Orosházán a lakodalmak. Helységünkben is akadtak gondjai az előjárásnak és az egyháznak, a lakodalmak lefolyásával kapcsolatban. Egy 175 év előtti jegyzőkönyvből tudjuk: "Azon eddig tapasztalt nagy rendtelenségnek, és az utcákon el követett hujongatásoknak és káromkodásoknak el törlésére nézve el múlhatatlanul szükségesnek találta az Elöl Járóság, hogy ezentúl a menyasszonyt az esketés után a Lakodalmas nép ne az atya házához vissza, hanem egyenesen a Vőlegény házához kísérik. Hogy pedig ezen jó rendtartás célját elérhesse és hogy a házasulandóknak muzsikában, vagy másban foglalkozásuk ne légyen, Tisztelendő urak meg kérték az eránt, hogy ezentúl egy héten ne csak egyszer mint eddig kedden, hanem Kétszer, ugmint kedden és csütörtökön eskettessenek." Az evangélikus egyház lelkészei a jó rendtartásra nézve a fenti kérést elfogadták, és annak: "A szerént leendő tellyesítését" meg is ajánlották.

A szabadságharc évében az ev. egyházi tanács tudomására jutott, hogy némely hívek, az addig megtartott jó szokások ellenére, adventben is

szándékoznak lármás és zajos lakodalmakat tartani. Az egyház képviselőtestülete ezért kimondta: "Adventben, böjttben és vasárnapi napokon, az ifjak ne eskettesenek meg." Az özvegyekre nézve azonban megtartották az addigi szokásokat.

Az esketésnek pontos díjszabása volt. 1877-ben rendes napokon: (kedd, csütörtök, özvegyekre vasárnap is) esketésért ötven krajcárt kellett fizetni. Vegyes párok esketéséért egy forintot. Nem rendes napokon: (templomi időben) öt forintot. Templomi időn túli esketésért: 10 forintot, háznál való esketésért pedig 15 forintot kértek.

Háznál való esketéseket csakis kivételes esetekben végeztek. Ezek a kivételes esetek: súlyos betegség, rokkantság, az esküvő felek közt esetleg fennálló nagy különbség, vagy olyanok esketése, kiket a közhit addig is házastársaknak tartott. S egyéb olyan esetek, amelyeknél az egyház érdeke sérelmet nem szenvedett.

1880. Újév utáni első vasárnapján ismét lakodalom-ügyben hirdetett határozatot az egyház: "Tapasztaltatván, hogy a szombati lakodalmak elnyúlva egész vasárnap reggelig, sőt délig is, s így az Úrnak napján meg nem tűrhető zajt és botrányt okoznak, szükségesnek tartja a presbytérium a szombati rendes esküvőket megszüntetni..." Ettől a naptól kezdve - jó ideig - a szombati nap helyett a hétfő, szerda és pénteki napok reggeli óráiban esküdhettek a házasulandók...

Mivel az esküvők és a lakodalmak a helység nyilvánossága előtt zajlottak, nem csak bosszúságot, de sok értékes helyi népszokást is ránk örökítettek. A többszázéves jótanácsokról nem is szólva: "Ami pedig az asszonyok másnapi mulatozását illeti, az szűnjék meg teljesen..."

Verasztó Antal

AZ EGYHÁZ HUMORA

Vizsga

1933. szeptemberében kerültem a soproni teológiára. A Hittudományi Kar dékánja D.dr. Pröhle Károly volt, héber professzorom dr. Deák János, görög dr. Karner Károly, újszövetségi professzorom dr. Kiss Jenő, egyetemes egyháztörténetre dr. Viczián Dezső, filozófiára és vallástörténetre báró dr. Podmaniczky Pál, etikára-dogmatikára D.dr. Pröhle Károly, gyakorlati teológiára dr. Jánossy Lajos, magyar egyháztörténetre dr. Kovács Sándor tanított.

Voltak kötelező kollokviumok, de minden félévben legalább 12 órából kellett vizsgáznai, és jól vagy jelesen, hogy a félévi kedvezmény meglegyen.

Újszövetségi teológiából kétszer is vizsgáztam, mindig jelesen. Nagyon szerettem Kiss Jenőt, már csak ezért is tanultam. Még ma is emlékszem, az egész kompendium 70 gépelt oldal volt, fújtam minden tételt. Az alapvizsgán mégis megbuktam. Mi volt az oka? Két tételtem hiányzott: az Újszövetség irodalma, csupa név, dátum, ki és mikor írtak erről könyvet. Senki sem gondolta, hogy ez tétel lehet. Az utolsó tétel szintén valami ilyen volt. Az első tételről valamit mondtam, néhány teológus nevét és könyveit tudtam, de ez kevés volt, a mentőtételtől meg semmi sem tudtam. Kiss Jenő a bizottság elnöke mondta: - az egyetlen hallgató volt, aki mindkét félévből vizsgázott és jelesen. Ez lehetetlen, hogy megbukjon. Mégis megtörtént.

Ezek után szeptember elején meg kellett jelenni Sopronban. Kiss Jenőnek rossz volt az arcemóriája. Ő a Lóverekben lakot és a vasúti átjárón keresztül kellett jönnie, mint nekem.

Tisztelettel köszöntöttem, megkérdezte: - hová-hová fiam?

- Mondtam, hogy az egyetemre. - Jöjjön velem, én is odamegyek egy haszontalan miatt. - Na gondoltam, ez is jól kezdődik.

Alig, hogy beértünk az egyetemre, néhány perc múlva ott álltam a bizottság előtt. Az elnök dr. Karner Károly volt. Rámnézett Kiss Jenő és ennyit mondott: - véleményemet már a vasúti átjáróban megmondtam. Feladta a tételt, de még egészen el sem hangzott, mint a vízfolyás, úgy mondtam. Karner elkezdett nevetni: - hát végig sem várja, hogy mit kérdez a professzor úr.? Nagyon tudtam és jót kaptam.

Még volt Kiss Jenőnél két emlékezetes vizsgám. Nem volt szokatlan dolog, hogy nem az egyetemen, nem is a professzor lakásán vizsgáztunk, hanem hazafelé menet az utcán. Volt olyan professzor, Kovács Sándor, aki a restiben vizsgáztatott, sőt az is előfordult, hogy a vonaton. Megváltotta a paciensek jegyeit Budapestre és vissza és a kupéban vizsgáztak.

Az én vizsgám Kiss Jenőnél az utcán volt, a Deák tértől a vasúti rámpáig. Az ilyen vizsga kellemetlen és nehéz is volt, még akkor is, ha tudott az ember, de különösen akkor, ha nehéz tételt kapott. Igaz, segíthetett az ember magán, ha akart. Mégpedig úgy, ha minden szembejövőnek köszönt. Segítség volt az is, ha a professzor úr köszönt vagy megállt beszélgetni egy-két percre. Néha már alig vártam, hogy jöjjön valaki. Folyton köszöntünk. A sok köszönetest végre megunta a professzor úr és megkérdezte: - fiam, maga mindenkit ismer?

A kérdésre nem kellett választ adnom, mert a sarkon ekkor fordult be Podmaniczky Pál és ezzel kezdte: - jaj de jó Jenő, hogy találkoztunk, igen fontos mondanivalóm van.

Kiss Jenő tőlem elnézést kért azzal, hogy délután keressem fel a lakásán és folytatjuk a vizsgát. Otthonában, mint az édesapa, szeretettel és mosolyogva fogadott. Na fiam, most nyugodtan felelhet, itt nem zavar bennünket senki. (Természetesen délelőtt, alig hogy hazaértem, a tételt átnéztem, megtanultam, délután ugyanerről a tételről feleltem, szabatosan és folyékonyan). A professzor úr csak annyit jegyzett meg: - fiam, engem sokan ismernek, magának is sok az ismerőse és ez a vizsgát zavarja.

En ennek a vizsgának az emlékére ma is sokaknak előre köszönök, különösen az öregebbeknek, de néha a fiataloknak is, hogy tanítsam őket köszönni.

A másik vizsgám Kiss Jenőnél a Római levélből volt. A lakásán vizsgáztunk, mert ketten voltunk. Társam dr. Halász Kálmán volt, kilépett római katolikus lelkész. Csupán egy évet töltött a teológián és megkapta a diplomát. Tekintettel arra, hogy Kiss Jenő Halással beszélgetni akart, először én vizsgáztam. Jól ment minden. Kiss Jenő kimondta: - a kollokvium jeles. Fel akartam állni és menni, de ő marasztalt és nem írt be az indexbe semmit. Megkapta a tételét Halász is, és amikor Kiss Jenő odaadta neki a görög újszövetséget, Halász becsukta és fejből mondta az egészet, de nemcsak görögül, hanem latinul és németül is! Olyan exegézist vágott ki, amit sokkal több volt, mint a jegyzet. Végül Kiss Jenő hozzám fordult és azt mondta: - fiam, ez a jeles, a magáé csak jó.

Soha többet nem ment senki Halással vizsgáznai, mert kitűnt, hogy teológiai doktorátusa volt. Sajnos ez a kitűnő ember már nincs az élők sorában.

id.Koszorús Oszkár
(1914-1995)

HAJNALI - HÍREK

Kedves Olvasók!

Bizonyára emlékeznek arra, hogy az elmúlt alkalommal már jeleztem, komoly szakmai kapcsolatunk van a Bajor Egyház magyarországi képviselőjével, illetőleg a bajor óvodák egyik tekintélyes szaktanácsadóival.

Ennek a kapcsolatnak egy újabb állomása volt a május 4-8-ig tartó németországi szociálpedagógiai továbbképzésünk.

A bajorországi Traunreut egyik evangélikus óvodájában töltöttünk egy hetet, ahol az ott folyó pedagógiai munkát figyeltük meg.

Elsődleges megfigyelési szempontunk az volt a tanulmányúton, hogy mi az, amit a mi viszonyaink között érdemes és jó lenne megvalósítani. Milyen módon élhetjük meg modell-óvodai szerepünket a többi magyar evangélikus óvoda számára.

Mivel óvodánkban a helyi programírás idejét éljük, ez a feladat alapvetően meghatározza szakmai munkánkat.

Reméljük, hogy a Bajor Egyház képviselői által jelzett és a környezet átalakításához szükséges komoly támogatás mihamarabb megérkezik hozzánk. Így lesz módunk arra, hogy a gyerekeknek otthonosabb, természetesebb környezetet biztosíthassunk óvodánkban.

Az őszi hónapokban, a várható átalakítások után szeretettel várjuk a gyülekezet minden érdeklődő tagját! Jöjjenek el hozzánk, nézzék meg, hogyan is neveljük gyermekeinket az Evangélikus Hajnal Óvodában.

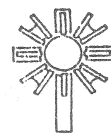
Tudjuk, szolgálatunkat Urunk megtartó kegyelme, mindannyiunkat elhordozó szeretete által valósíthatjuk meg igazán.

Sokat jelent számunkra az alábbi íge:

“Amit pedig szoltok vagy cselekesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istennek óáltala.”

(Kol. 3,17)

Révészné Tóth Erzsébet
óvodavezető

ÓVODAI BEIRATÁS

Kedves Szülők!

Köszöntjük Önöket abból az alkalomból, hogy kisgyermekük óvodáskorba lépett! Ezért szeretettel felajánljuk az Evangélikus Hajnal Óvodába iratkozási lehetőségét:

1998. jún. 2-án, 3-án reggel 8 órától - 12 óráig

Györi Gábor sk.
iratkozási lelkész

Révészné Tóth Erzsébet
óvodavezető

KÉPEK AZ EVANGÉLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉLETÉBŐL

*"Bízd az Úrra dolgaidat,
akkor teljesülnek
szándékaid"*
(Péld.16,3)

Az iskolai beiratkozás üzenete

Isten iránti hálával tájékoztatjuk a gyülekezetet, hogy Evangélikus Általános Iskolánkban április 20-án és 21-én megtörtént a beiratkozás. Az 1998/99-es tanévben 48 *első kezdi meg tanulmányait.*

Ez a létszám lehetővé teszi a tervezett két első osztály indítását. Az a szülő, aki előzetesen jelentkezett, választhatott, hogy angol vagy német tagozatú osztályba kívánja-e járattatni gyermekét.

Ismerve azt a szomorú tény, hogy országunk lakosságával együtt városunk gyermeklétszáma is fogy, örülünk minden kis életnek, új tanulónak.

Öröndetes a megfelelő létszám azért is, mert a különböző profilú iskolák közül a szülők tudatosan választhattak. Jó, hogy az iskolák nem egyformák, hanem mindegyik fel tud mutatni egyéni arculatot.

Lelkészeink a leendő első osztályokat tanítókkal együtt meglátogatták az óvodákat. Elmondtuk a mi intézményünk irányultságát, szellemi törekvéseit. Elsőként, hogy iskolánk örökérvényű tanításra, a krisztusi evangéliumra építkeznek. Hű kíván maradni az egyházi iskolák hagyományosan magas szintű követelményrendszeréhez, erkölcsi tartást, magatartáskultúrát kíván közvetíteni.

Másik előzménye volt a beiratkozásnak, hogy "nyílt napot" tartottunk. Az érdeklődő családok munka közben figyelhették a hétköznapi tevékenységet, őszintén beszélgettek az iskolavezetőkkel, tanítókkal.

A felsoroltakon túl a legfontosabb előkészület az az imaháttér, mely évek óta kíséri egyházunk gyermekmunkáját.

Minden óvodából jöttek gyermekek, legtöbbször a "Hajnal" egyházi óvából.

Hiszem, Urunk hívja, várja magához a gyermekeket, és hálával dicsőítjük nevét, ha ennek a munkának eszközei lehetünk.

Úgy szeretnénk egyházi iskola lenni, hogy felfelé mutassunk: "A bölcsesség kezdete az Úrnak félelme" (tisztelt, iránta való engedelmesség, hit és szeretet).

Beiratkozás 1998/99... és csak egy szám: 48

És milyen sok üzenete lehet egy számnak is, mert "Akinek van füle, hallja mit mond a Lélek a gyülekezetnek".

Musztafáné Horváth Györgyi
XXXX

Bibliaismereti vetélkedő

*"Áldott legyen Izrael királya, aki az Úr nevében jött!
Hozsánna!"*

(Lk 19,38)

Immár negyedik alkalommal volt otthona iskolánk a városi bibliaismereti vetélkedőnek. Két kategóriában, az alsó és felső tagozatosok versenyén adhattak számot tudásukról, jártasságukról tanulóink. Képviseletet magukat a III. sz. iskola, a József Attila iskola és a Táncsics kisgimnazistái is.

A jó hangulatú, izgalmasban bővelkedő verseny témájául az idén a Passió - történetet jelöltük meg. Játékmesterünk a hagyományoknak megfelelően Győri Gábor igazgató lelkész volt.

A zsűri elnöki tisztét Lászlóné Házi Magdolna pusztaföldvári evangélikus lelkész ismét örömmel vállalta. Munkájának segítők: Forman Istvánné (római katolikus) és Csizmadia Sándor (református).

Mindannyiuk részvételét szeretettel köszönjük.

Helyezett csapatok:

alsó tagozat	felső tagozat
I. 4.b osztály (evangélikus isk.)	Táncsics M. II. Gimnázium
II. 4. a. osztály "	5.b osztály (evangélikus isk.)
III. 3.b osztály "	6.a osztály "

A Piliscsabán rendezett országos vetélkedőn iskolánkat a 4. és 5. osztályosok összevont csapata képviselte (11 gyermek). Széleskörű bibliai ismeretekkel, példamutató magatartásukkal vívtak ki elismerést a két napos rendezvényen, ahová Györgyi Ildikó tanítónő kísérte el őket.

A szervezők nevében:

Dérené Csepregi Klára
Győri Gáborné

XXXX

Táboroztunk

*"Amerre a hegylanc kéklik,
Merre a berek sötétlik,
Merre a róna kanyarul,
Merre a kék ég leborul:
Ez a haza!"*

*Ahol egykor őseink laktak,
Itt csatáztak, itt mulattak,
Ahol a határt ők szabták
S örökségül reánk hagyták:
Ez a haza!"*

(Majthényi Flóra)

Legyünk hálásak az évszázadok gazdag örökségéért, tanuljunk a tévedésekből, bukásokból. A tanulóiban alakuljon ki a meggyőződés, hogy az emlékezés egészen

páratlan szerepet tölt be értékeink megismerésében, elmélyítésében. Becsüljük a múlt értékeit, mert csak ezek ismeretében lehet tovább építeni a jövőt. Ezen célok megvalósítása ösztönözte az Orosházi Evangélikus Általános Iskola nevelőit, amikor a gyerekek számára ismét megszervezték a nyári táborozást. A szervezés munkálatai még az ősszel elkezdődtek. A helyszín kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy hazánk multjának megismerésén kívül megmutassuk gyermekeinknek országunk természeti szépségeit is.

Váralja, 1998. május 9. - május 13.

Szombaton kora reggel 44 izgatott kisdíák várakozott az iskola előtt. Hét óra után nem sokkal elindult az autóbusz a vidám gyermekesereggel és az őket kísérő hat felnőttel a fedélzetén. Az időjárás miatt nem kellett aggódnunk, ragyogó napsütés, esőmentes napok tették még emlékezetesebbé táborozásunkat.

Első állomásunk Mohács volt. Az emlékparkban megismerkedtünk a mohácsi csata történetével, megnéztük az elesettek emlékére állított kopjafákat.

Kora délután érkezünk meg a Mecsek északi részén található váraljai ifjúsági táborba. A hegyek övezte hatalmas zöld tisztás ideális táborhelynek bizonyult; a gyerekek rögtön birtokba vették s elkezdődött a vidám játékok: foci, hintázás, ping-pongozás, vízipisztolyosata, lábáztatás a patakban.

Reggelente madárcsicsergés és zenés ébresztő keltette a társaságot. Utána torna, mosakodás, takarítás és a reggeli következett. Ezután elhagytuk a táborhelyet és ismerkedtünk a környék látnivalóival. Túrák a Mecsek kellemes lankáin, átkelés az utunkat keresztező patakon. Ezt senki sem úszta meg szárazon!

A májusi hőségben az abaligeti cseppkőbarlang 12 Co-os hőmérséklete jelentette a felüledést. Megcsodálhattuk azokat a hatalmas természeti képződményeket, amelyek sok-sok millió év alatt alakultak ki. Ellátogattunk Pécsre, megtekintettük a Bazilikát és az alatta húzódó katakombát. Az idegenvezetőnk ismertetőjéből megismertük a Bazilika történetét a kezdetektől egészen napjainkig. Jártunk a csodálatos Zsolnai múzeumban is. A világhírű porcelángyűjtemény káprázatos darabjai lenyűgözőek voltak. A siklósi vár falai között meglevenedett a történelem, láthattuk a börtönt és a korabeli kínzóeszközöket. A kiállító teremben pedig a híres pécsi kesztyűgyártás történetét követhettük nyomon.

Vasárnap délelőtt átmentünk Nagymányokra, ahol a helyi gyülekezettel résztvettünk az istentiszteleten. Délután vendégeket köszöntöttünk, megérkezett iskolánk igazgatója a férje kíséretében. Nagy örömeinkre szolgált, hogy a következő napot is velünk töltötték.

Esténként fáradtan ugyan, de sok-sok új élménnyel szívünkben érkezünk vissza Váraljára. Az esti és a reggeli áhítatokon ismét meglevenedtek az ott töltött napok történései: hol jártunk, mit láttunk, miért volt szép. Isten ígéje, a közös éneklés és imádság igazi közösséggé formálta a 8-12 éves gyerekek és felnőttek kis csoportját. Május 13-án délelőtt indultunk haza. Útközben megálltunk Zombán és az evangélikus templomban tisztelegtünk őseink emléke előtt. Az ajándékba vitt

koszorún ez olvasható: "Taníts engem utaidra, Uram" (Zsolt 86,11)

Délután 16 órakor érkezünk az iskolánk elé. Örömteli érzés volt a találkozás a szülőkkel. A mosolygós gyermekarcok, a mindent azonnal elmesélni akaró szájak tanúskodtak arról, hogy nagyszerű öt napot töltöttünk együtt. Reméljük, jövőre is részünk lesz benne.

Végül köszönetet mondunk iskolánk igazgatójának, aki lehetővé tette számunkra szorgalmi időben történő táborozásunkat.

Köszönjük mindazoknak, akik alapítványunkat adományokkal támogatták, hiszen a kirándulásunk költségeinek egy szerény részét ebből fedeztük.

A kísérő felnőttek: Kukláné Fábíán Aranka, Györgyi Ildikó, Wittmann Edit, Brachna Judi és Kovács László lelkész nevében

Fehér Borbála történelem szakos nevelő

XXXXX

Az evangélikus iskolák országos kémiaversenyén a negyedik forduló után összesített pontjai alapján Homoki Gergő 8.c az első, Pusztai Éva 8.c a második helyen áll. A döntő időpontja: május 29-30. Kérjük Isten áldását eredményes szereplésükre.

XXXX

A Ravasz Antal Alapítvány pályázatát hirdetett Ravasz Antal születésének 100. évfordulója alkalmából. Iskolánk tanulói közül heten adták be pályamunkájukat a kiírt témakörökben. Ünnepeles eredményhirdetésre a tanévzáró istentiszteleten kerül sor.

XXXX

A 2. és 4. osztályosok hagyományos év végi templomi vizsgáját június 6-án (szombaton) délelőtt tartjuk az evangélikus templomban. Tantárgyak: magyar, matematika, környezet és hittan.

A 6. osztályosok nyilvános vizsgájára első alkalommal kerül sor, ők magyarból - történelemmel összekapcsolva -, idegen nyelvből (angol, ill. német) és hittanból adnak ízelítőt évek során megszerzett tudásukból. Ennek időpontja június 4. (csütörtök) délután.

Szeretettel hívjuk és várjuk a gyülekezet tagjait, részvételükkel tiszteljenek meg bennünket.

XXXX

Csendesnapot külön tartunk az alsósoknak és a felsősöknek. Az 1-4. osztályoké június 12-én, pénteken délelőtt lesz. Az 5-6. osztályosok június 11-én lesznek együtt testvéri közösségben a lelkészi hivatal udvarán és a gyülekezeti házban.

XXXX

A tanévzáró istentisztelet időpontja 1998. június 14. (vasárnap) délelőtt 10 óra.

A nyolcadikosok búcsúztatása, a világi osztályok (7-8. évfolyam) ünnepeles tanévzárója 1998. június 13-án (szombaton) délelőtt 9 órától lesz az Evangélikus Általános Iskola udvarán.

Testvér-gyülekezeti kapcsolat levele

Kedves Olvasók, ezt a levelet kaptuk a minap Erdélyből, közreadjuk azzal a kéréssel, jelentkezzenek azok, akik szívesen részt vennének egy ilyen testvér-gyülekezeti kapcsolat ápolásában. Kicsiny gyülekezet lelkipásztorként mutatkozik be Jakab Béla evangélikus lelkész, aki a segítségünket kéri. Szeretettel kérjük azokat, akik örömmel és szívesen vennének részt egy ilyen testvér-gyülekezeti kapcsolat konkrét ápolásában, jelentkezzenek a Lelkészi Hivatalban névvel és címmel, s olvassák szeretettel ezt a levelet:

“Mélyen tisztelt orosházi gyülekezet!

Mélyen tisztelt vezetőség!

Alulírott Jakab Béla nagykárolyi-szatmárnémeti lelkész, mély tisztelettel köszöntöm a gyülekezetet és annak érdemes vezetőségét. Két kicsiny gyülekezet lelkipásztora vagyok, nagy tervekkel rendelkezem, de ehhez a tervekhez Isten segítségén kívül emberi segítségre is szükségem van.

Minden ismeretemet, tudásomat szeretném latba vetni ahhoz, hogy a gyülekezeti életet pezsgőbbé tegyem. Erre nagy lehetőség lenne egy testvér-gyülekezeti kapcsolat kiépítése. A gyülekezet vezetőségével arra gondoltunk, hogy ha már Orosháza Nagykároly testvér-városa, miért ne lehetne ezt gyülekezeti szinten is megoldani.

Kérem szépen, hogy fontolják meg az ötletet, és ha kivitelezhetőnek tartják, akkor kérem szépen, értesítsenek bennünket.

Isten drága Pártfogóját, a Szentlelket kívánjuk gyülekezeti munkájukra és családjuk életére.

Nagykároly, 1998. május 11.

Tisztelettel: Jakab Béla lelkész”

Vajdasági pillanatkép - Budapestről

Még 1998. februárjában kaptuk azt a levelet, amelyet Brebovszky Gyula ny. evang. lelkész írt a Szerkesztőség címére, s ebből néhány részletet kiemelünk:

“Örülök, hogy olvashatom gyülekezeti újságokat, jó, színes, olvasható, hívek által érthető újság... Megkaptam a Vajdaságiak havonta megjelenő újságait is, melyből néhány - szerintem - igazán érdekes írást fénymásoltam. Mivel ők nem ragaszkodnak a szerzői joghoz, elküldöm nektek is azzal, hogy ha jónak és érdemesnek látjátok, közöljétek az egészet vagy részleteket az orosháziaknak is...”

Vajdaságban Újvidéktől Szabadkáig összesen két evangélikus magyar lelkész szolgál és most csaknem végveszélybe került a magyar evangélikus egyház a Vajdaságban. Imádkoztatok értük és ha ezen túl van indíttatás őket támogatni anyagilag vagy más módon... akkor tegyétek meg.

Minden igehirdetésnek az a célja, hogy kiutat mutasson a bűn és a bűn miatti lelkiismeret leterhelő állapotából. Egyházi életünk egyedüli értelme a bűntől való szabadítás, azaz a Szabadítóra való mutató és a Szabadító nélküli halálos veszély világossá tételéről való bizonyosítgatás.

Szeretettel köszöntünk és Békés megyére sokszor gondolunk imádságban.

Dátum, aláírás”

A vajdasági evangélikus testvérek havonta megjelenő folyóiratának neve: Alapkő! Ennek az “Alapkőnek” az egyik cikkét átvettük magunk is a pünkösdi Harangszóba, az olvasók épülésére: **Isten csodája - a természet!**

Fájdalmas témánk egyike

“Az Orosházi Harangszó Szerkesztősége címére - Hozzászólás orvosi szemmel a dávodi kislány abortusz ügyéhez. Öntsünk tiszta vizet a pohárba! - címmel Győri Gábor lelkész úr tollából cikk jelent meg a 13 éves dávodi kislány abortusz ügyéről.

Véleményem szerint ezt a sajtó fújta fel. Én is voltam olyan beosztásban, mikor abortusz bizottság elnökeként ténykedtem. Evangélikus, hithű ember vagyok, hiszen családiról is ilyen neveltetést kaptam és később is az államosításig a helyi Evangélikus Gimnáziumba jártam és később, a legnehezebb időkben is jártam templomba.

Az evangélikus egyház nem tiltja az abortuszt, mint a katolikus egyház. Elsősorban a házastársak közös megegyezésére bízva.

Természetesen az lenne a jó, ha szaporodna a nemzet. Tragikus, hogy évente abortusz miatt 40.000-es létszámú város lakossága tűnik el, olyan esetekben, mikor nem az anya súlyos betegsége indokolja a művi megszakításokat.

De mindig vannak, voltak, lesznek olyan orvosok, akik ezt elvégzik, részben anyaiakért, részben egészségügyi okok miatt ... hiszen vannak un. fenyegető vetélések, súlyos vérzések, és ilyenkor az anya megmentése a cél.”

Rövid elmélkedés következik a levélben arról, hogy azért nem tartja helyesnek a levélíró a 13 éves gyermek anyaságát, mert egyszerűen éretlen rá, s a lélektani vonatkozású megállapításokat politikai megjegyzés követi:

“Sajnos az MDF kormány alatt Dr. Pusztai Erzsébet akkori államtitkár ténykedése folytán hozta meg a Parlament a legliberálisabb abortusztörvényt. A Rákosi-rezsimben, Rátkó Anna ü. minisztersége alatt nagyon szigorúan volt szabályozva az abortusz. Született is akkor sok gyermek, így pótolta a háborús veszteség. Ma pedig úgy haladunk, hogy 2225-ben csak 7 millióan leszünk és lassan bekövetkezik Herder jóslata, hogy kipusztul a magyarság. Reméljük, egy nemzetmentő kormány még meg tudja ezt a folyamatot állítani.

Lengyelországban rendkívül szigorú abortusztörvényt fogadtak el, s ma már 40 millió a lakosság... tapasztaltam, Lengyelországban egy erős, öntudatos, hazafias, egységes nép él. Rómániában Ceausescu is tiltotta az abortuszt, még tablettákat sem lehetett forgalmazni... Így most Románia lakossága közeledik a 30 millióhoz.

Kérem, hal lehet, közöljék le cikkemet, legyen ez vitaindító. Fekete Gyula író már több mint 25 éve küzd az abortusz ellen. Erős vár a mi Istenünk, szívélyes üdvözléssel:

Dr. Buda István
ny. főorvos, Orosháza.”

Már korábban is közöltük, hogy mérhetetlenül nagy nemzeti bűnünk van. 1956 óta - hivatalos adatok szerint mintegy 4 millió abortuszt hajtottak végre - erről írtunk a Harangszó IV. évf. 5. számának 12. oldalán. 4 millió életet pusztítottunk el - csak ismételtük, amit a jelzett Harangszó számban írtunk... irtózatossá bűnök miatt bűnbánatot kellene tartani.

A hit születésének levele

Egy ifjú értelmiségi levele - Szegedről
orosházi konfirmációja alkalmából

“Szeretném egy levélben feltárni... a mélyebb okokat, amelyek miatt úgy döntöttem, hogy csatlakozom az Evangélikus

Egyházhoz... Döntésem mögött egy hirtelen változás pillanatának és egy lassú érési folyamat hosszú útjának gyökeresen átformáló élményvilága áll. Egész életemben kerestem valamit, amit megnevezni nem tudtam, csak bizonyíthatatlan belső bizonyosság hajtott, hogy létezik.

Ateista családban nőttem fel. A hit, a magasabb világnézet és a transzcendencia soha nem voltak a családi életet és a nevelést meghatározó vagy befolyásoló témák köztünk. Bár apám mélyen az anyagi formák mögé látó költő volt, aki verseiben sokszor foglalkozott az Istennel kapcsolatos témákkal, de ezek az alkotások tudattalanjának azokból a mély szféráiból származtak, ahol mindannyian a létezés abszolút teljességének, az örök isteni világregndnek vagyunk a részesei. Énjének felszíni tudatában viszont nem hatolt fel olyan metafizikai igény, ami őt hívővé tette volna, és a kívülálló számára szike-éles intellektusával és kíméletlen racionalizmusával kimondottan istentagadónak tűnt. A tudatos keresésében mindössze addig jutott el, hogy nagyon ritka pillanatokban azt mondta: Isten egyenlő a 'nem tudom'-mal.

Igy hát hajlamom a szellemi útkeresésre, ösztönös törekvése, az emelkedetebb világszemléletre és az abszolút mértékű értelemadásra, s leküzdhetetlen igényem a transzcenciára nem a családom hagyományából származik.

Ez az a mindig is magamban hordott MAG, amely környezeti indítás nélkül is kicsirázott a 20 éves korom tájékán, azóta szárba szökken, növekszik, erősödik és feltartóztatatlanul tör a kiteljesedés felé.

Nemcsak felismertem, hanem közvetlenül átéltem azt az igazságot, hogy aki keres, az valóban talál, és aki zörget, annak biztosan megnyitják. Egy döbbenetesen új világ tárult elém, melynek anyagvilágon túlmutató igazságai először az értelmemet érintették és hódították meg, majd együtt rezegtek a szívemmel, hogy a feltörekvő gondolatok megvilágosító ereje és a mélyülő érzések kétséget oszlató hatalma együttesen tegyék bizonyossá: megtaláltam az utamat...

Mindezek után érthető, hogy a konfirmáció különlegesen kiemelkedő jelentőséggel bír a számomra. A megfelelő tudati tartalom nélkül minden rítus csak értelmetlen fizikai cselekedetek sorozata. A rítust az értelemadó tudati mező teszi metafizikus valósággal való kapcsolattartás kifejező aktusává. Ezért én úgy tekintem konfirmációmra, mint életem egyik legfontosabb beavatását. Beavatást abba az elhívó és felemelő világregndbe, abba a spirituális értelemben vett Egyházba, ahol egész létezésemet végleg visszacsatolhatom legmélyebb gyökereimhez, az Örök, Egyetlen és Végtelen Abszolútumhoz. Köszönöm, hogy vállalod a szolgálatot.

Dátum, aláírás."

ELYREIGAZÍTÁS (Avagy egy könyv hitele): Az Orosházi Harangszó húsvéti számában meglepetve olvastam a következőket: "A Zomba - Orosháza kapcsolattörténete című könyvismertetőből - és a könyvből is - kimaradt a leghatékonyabban közreműködő Fekete Sándor neve..." Ezúton szeretném minden kedves reménybeli olvasóval tudatni: A Zomba - Orosháza kapcsolattörténete c. könyv "Kerékpárral Zombára" címmel külön fejezetet szentel Fekete Sándornak, de történnek rá vonatkozó hivatkozások a könyv más oldalain is. A róla és az általa készített fotók a könyv legértékesebb dokumentumai közé tartoznak.

A könyvről - a helyi, megyei és országos sajtóban - megjelent ismertetések mindegyike kiemelte a könyv tartalmának hitelességét.

Kérem a Harangszó Szerkesztőségét, hogy ezt a helyreigazítást - a könyv hitele érdekében - közölje a soron következő számban.

Tisztelettel: Verasztó Antal (szerző).

GYÜLEKEZETI HÍREK

KERESZTELÉS

Husi András és Sereg Beatrix leánya: ANETT március 22-én
 Takács László és Rattai Erika leánya: NOÉMI április 12-én
 Zsembery Sándor és Maczkó Klára leánya: LILLA-KLÁRA április 12-én
 Borbély Mihály és Benkő Erika leánya: ANDREA április 12-én
 Mezei Gábor és Gömöri Andrea fia: KRISTÓF április 12-én
 Gábor Ferenc és Jankó Mónika fia: MARCELL-ARON április 12-én
 Bánki Horváth Lajos és Fekete Nóra leánya: KRISZTINA április 19-én
 Verasztó László és Szonderik Csilla leánya: PETRA május 10-én
 Vági Ferenc János és Jankó Mária Sarolta fia: TAMÁS május 24-én
 Madarász Attila és Annus Mónika leánya: GRÉTA május 10-én
 Seres Zoltán és Bárdos Anikó fia: ZOLTÁN május 23-án
ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

TEMETÉSEK

1998. március 12 — május 25-ig

Pap Sándorné/Hézer Ilona Rozália 84/, Kertész Gyula/75/, özv. Vági Józsefné/Rideg Margit Pirooska 76/, Szekeres Györgyné/Horváth Eszter 86/, Tobak Irén/74/, Huszárk Róza/83/, Plenter Lajosné/Pusztai Éva 89/, Forgó Kálmán/71/, Holeczka Lajosné/Gombkötő Mária 97/, özv. Csoma Gáborné/Gunda Erzsébet 61/, Jároli Pál/90/, Toma Gergely/72/, özv. Rajos Antalné/Berta Erzsébet 86/, Fazekas András/92/, özv. Fekete Józsefné/Takács Julianna 93/, Molnár Anna/76/, Cseh Erzsébet/80/, Jónász Lajosné/Szemenyei Róza 94/, Sutoczki Károlyné/Tóth Margit 74/, Dér Györgyné/Molnár Ilona 75/, Pusztai Pál /81/, ifj. Gyarmati Bálint István /74/, Sin Sándor/75/, Kovács Józsefné/Szemenyei Julianna 89/, Pintér János/49/, Mezei András/53/, Gyurkovics Pálné/Zábrák Ilona 75/, Hegyi Ferenc György/54/, Hartmann József/83/, Csepregi Antal/49/, Szokodi Imréné/Rajki Mária 67/, /, Toronyi Bálintné/Csató Margit 76/, Zalai Róza/83/, özv. Janicsék Gáborné/Lövei Ilona 85/, Fekete Bálint/86/, özv. Baranyai Béláné/Kolimár Julianna 70/

A VILÁG ELMÚLIK... DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ"

(1.Jn.2,17)

ESKÜVŐ

Ökrös Ferenc és Csizmadia Edit 1998. április 18-án kötöttek házasságot.

Kiss József és Szikora Gabriella 1998. április 18-án kötöttek házasságot.

Laki Zoltán és László Judit 1998. május 2-án kötöttek házasságot.

Gellény Ferenc és Horváth Ibolya 1998. május 9-én kötöttek házasságot.

Csordás Csaba és Varga Mónika 1998. május 9-én kötöttek házasságot.

Antal Róbert és Németh Márta 1998. május 16-án kötöttek házasságot.

Zilahy Tibor és Varga Erika 1998. május 23-án kötöttek házasságot.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

Harangszó újságunkra a következő testvérek adakoztak:

1998. március 12. - május 22-ig

Szabó Jánosné	200
Fazekas Mihály Cs.apáca	500
Szabó Józsefné Sz.tornya	500
Fodor András	200
Kiss Ferenc	1000
Szemenyei Józsefné	1000
Szemenyei Katalin Cs.apáca	500
Fürst Enikő	500
Dr. Buda István	1000
Dr. Gulyás Mihály és neje	2000
Tóth Lajos	1000
Tarsoly Lászlóné	1000
Vidovenyecz Pálné	400
Poór Györgyné	400
Kovácsné Keller Erika	300
Tompa Pál	500
Ádász Ferenc és neje	500
ö.Bakk Sándorné	1000
Zsíros Ibolya	500
Szekeres János	1000
Németh Ferencné	500
Hajdú Jánosné K.kút	1000
Kunszeri Mihályné Kisk.halás	500

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

KÖSZÖNETTEL TARTOZUNK

azoknak a testvéreinknek, támogatóinknak, akik különleges módon is hozzájárultak egyházközségünk életéhez:

Mónus Károly testvérünk (Orosháza, Huszár u. 8.) templomkertünk keleti részében rózsákat telepített mindegy 100.000.- (egyszáz ezer) forint értékben, és azóta is gondozza és ápolja a rózsákat. Köszönjük!

Szöllősi Zoltán testvérünk (Orosháza, Fürdő u. 44.) új konyhaszekrényt ajándékozott a gyülekezeti terem konyhája számára 30.000.- Ft. értékben. Köszönjük!

Ilovszky Béláné testvérünk (tüzelő és építőanyag-kereskedő, Orosháza, Temető u. 2.) templomtetőnk felújításához 100.000.- (egyszáz ezer) Ft. értékben anyagkedvezményt adott, valamint templomunk főbejárat felől az oltárig tartó új szőnyegére 50.000.- Ft. adományt adott. Köszönjük!

Kádár Imre (vállalkozó, ács és állványozó, Orosháza-Rákóczitelep, Szélső u. 19.) ugyanerre a templomi szőnyegre 100.000.- Ft. adományt adott. Köszönjük!

Köszönjük mindazoknak a testvéreknek, akik ebben az esztendőben hozzájárultak a templom tetőzetének renoválásához. A következő számban egészen pontosan közölni fogjuk a tetőre szánt adományok összegét. Április hónapban 163.000.-Ft. céladomány folyt be a templomtetőre.